

UNIVERZITA KARLOVA

Právnická fakulta

Anna Gloserová

**Právo společníka společnosti s ručením omezeným
na informace o společnosti a na nahlížení do dokladů
společnosti**

Diplomová práce

Vedoucí diplomové práce: Mgr. Jan Flídr, Ph.D.

Katedra: Obchodního práva

Datum vypracování práce (uzavření rukopisu): 5. 3. 2023

Prohlašuji, že jsem předkládanou diplomovou práci vypracovala samostatně, že všechny použité zdroje byly řádně uvedeny a že práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

Dále prohlašuji, že vlastní text této práce včetně poznámek pod čarou má 134 034 znaků včetně mezer.

Anna Gloserová

V Praze dne 5. března 2023

Poděkování

Ráda bych na tomto místě poděkovala Mgr. Janu Flídrovi, Ph.D. za odborné vedení mé diplomové práce a za cenné připomínky při jejím psaní. Současně děkuji mé rodině a nejbližším přátelům, kteří mi byli oporou po celou dobu studia. Speciální poděkování potom patří mé mamince za její neuhasínající podporu a dědečkovi, prof. RNDr. Janu Gloserovi, CSc., jehož přístup ke vzdělávání (se), ale i životu, je mi nekončící inspirací.

Obsah

Úvod	1
1. Obecná charakteristika postavení společníka společnosti s ručením omezeným a charakteristika podílu ve společnosti s ručením omezeným	3
1.1. Společnost s ručením omezeným	3
1.2. Podíl ve společnosti s ručením omezeným.....	5
1.3. Podíl.....	5
1.3.1. Kvantitativní stránka podílu	6
1.3.2. Kvalitativní stránka podílu	7
1.4. Druhy podílů.....	8
2. Charakteristika práva na informace o společnosti a na nahlížení do dokladů společnosti s ručením omezeným	10
2.1. Geneze právní úpravy	10
2.1.1. Právní úprava do roku 1951	10
2.1.2. Právní úprava po roce 1951	12
2.2. Smysl a účel práva na informace <i>largo sensu</i>	13
2.3. Právo na informace jako odraz osobního prvku	14
2.3.1. Obchodní tajemství.....	17
3. Výkon práva na informace <i>largo sensu</i>	21
3.1. Podmínky a rozsah výkonu práva na informace <i>largo sensu</i>	21
3.1.1. Povinnost mlčenlivosti	21
3.1.2. Rozsah výkonu práva na informace <i>largo sensu</i>	22
3.1.3. Šikanózní výkon práva na informace <i>largo sensu</i>	24
3.2. Pořizování kopií.....	24
3.3. Trvání práva na informace <i>largo sensu</i>	26
3.4. Poskytnutí informací o společnosti třetím osobám	27
3.5. Výkon vůči dceřiným společnostem.....	29
3.6. Tichý společník	30
4. Odmítnutí poskytnutí informace.....	33
4.1. Zákonné důvody pro odmítnutí	33
4.2. Další důvody pro odmítnutí.....	34
4.2.1. Srovnání s úpravou odmítnutí práva na vysvětlení v akciové společnosti	34
4.2.2. Použití analogie	35
4.2.3. Další důvody pro odmítnutí.....	35
4.2.4. Úvahy de lege ferenda	36
4.3. Neoprávněné odmítnutí poskytnutí informace a možnosti obrany.....	37
4.3.1. Pasivní legitimace.....	37

4.3.2.	Odpovědnost jednatele	38
4.3.3.	Promlčení.....	39
5.	Úprava práva na informace <i>largo sensu</i> ve společenské smlouvě	41
5.1.	Marginalizace práva na informace <i>largo sensu</i>	42
5.2.	Pozměnění rozsahu práva na informace <i>largo sensu</i>	43
5.2.1.	Start-up společnosti	44
5.3.	Vnitřní organizační pravidla společnosti týkající se výkonu práva na informace <i>largo sensu</i>	45
5.3.1.	Přenesení povinnosti poskytnout informace za společnost	45
5.3.2.	Upravení způsobu výkonu práva na informace <i>largo sensu</i>	46
	Závěr.....	47
	Seznam použitých zkratk	49
	Seznam použitých zdrojů.....	50
	Název diplomové práce v českém jazyce	56
	Abstrakt v českém jazyce	56
	Klíčová slova v českém jazyce	56
	Název diplomové práce v anglickém jazyce	57
	Abstrakt v anglickém jazyce	57
	Klíčová slova v anglickém jazyce	57

Úvod

Bylo by zcela marné hledat v českém právním řádu populárnější formu obchodní korporace, než je společnost s ručením omezeným. Každoročně jsou jich u nás zakládány tisíce až desetitisíce. Jedná se o formu obchodní korporace, která je zákonodárcem sice řazena mezi kapitálové společnosti, ale fakticky se nachází někde na pomezí kapitálových a osobních společností, má tedy smíšenou povahu. Umožňuje svým členům nastavit si poměry ve společnosti způsobem, který co nejlépe odpovídá jejich potřebám a odráží tak jejich představu o ideálním fungování společnosti. Zákonná úprava nabízí společníkům společnosti s ručením omezeným značně široký prostor k modifikaci právních poměrů ve společnosti. Mohou tak činit skrze společenskou smlouvu, ve které upraví práva a povinnosti společníků plynoucích ze zákona, ať již pro všechny společníky nebo jen pro některé druhy podílů. Nemohou tak činit ale zcela libovolně, musí vždy pamatovat alespoň na limity udávané dobrými mravy a veřejným pořádkem.

Mezi práva, která jsou ve společnosti s ručením omezeným odrazem osobního prvku, jsou i právo společníka společnosti s ručením omezeným na informace o společnosti a na nahlížení do dokladů společnosti. A právě informační práva společníka jsou předmětem této práce, jelikož z právní úpravy informačních práv ve společnosti s ručením omezeným vyvstává nemálo otázek.

Autorka práce si klade za cíl v důsledku důkladné právní analýzy některé tyto otázky identifikovat a zodpovědět, za současného zhodnocení stavu aktuální tuzemské právní úpravy informačních práv ve společnosti s ručením omezeným a představení některých návrhů *de lege ferenda*. Autorka se v práci zaměřuje zejména na otázky týkající rozsahu informačních práv společníka anebo také na ty ohledně trvání informačních práv. Dále je cílem práce zabývat se otázkou, zda je možné přenést výkon povinnosti jednatele poskytovat informace společníkům za společnost například na jiný orgán společnosti či na její zaměstnance, a jaké by mohlo takové přenesení vyvolat následky.

S těmito cíli autorka v první části práce seznamuje čtenáře s podstatou formy společnosti s ručením omezeným a účasti v ní, a to skrze souhrnnou charakteristiku rysů této obchodní korporace. Úvod další části je věnován stručnému exkurzu do historie informačního práva ve společnosti s ručením omezeným na našem území. Na tuto část navazuje charakteristika informačních práv, ke které autorka práce dochází pomocí logické indukce, na základě teoretických východisek a závěrů odborné veřejnosti včetně rozhodovací praxe soudů.

Třetí část práce je věnována samotnému výkonu práva na informace. Autorka práce se zde zabývá podmínkami a rozsahem výkonu informačních práv, trváním tohoto práva a dalšími otázkami, které souvisí s výkonem informačních práv. Mimo jiné zde autorka komparuje právní úpravu dopadající na společnost s ručením omezeným s ekvivalentní právní úpravou vztahující se na právo na vysvětlení v akciové společnosti a současně se zabývá možností aplikace analogie s akciovým právem. Komparativní metoda je i v této části využita pro letmé srovnání tuzemské právní úpravy s německou. Další část neopomíjí zásadní téma možnosti odepření informačního práva, včetně neoprávněného odepření ze strany společnosti a jeho důsledků. Stať práce je uzavřena pátou částí, ve které jsou rozebrány možnosti společníků upravit si informační práva dle vlastní vůle ve společenské smlouvě. Tato část vychází převážně z poznatků získaných v předchozích částech práce, kde dílčí závěry práce v této části vztahuje například i na problematiku start-up společností.

V jednotlivých částech, ale i v závěru práce, se autorka práce za využití metody syntézy dopracovává k odpovědím na otázky kladené zpočátku, ale i na další doplňující, vyvstávající v průběhu zpracovávání práce. V práci je také využita metoda abstrakce za účelem vymezení klíčových pojmů a metoda komparace pro okrajové srovnání tuzemské právní úpravy s úpravou německou a slovenskou.

1. Obecná charakteristika postavení společníka společnosti s ručením omezeným a charakteristika podílu ve společnosti s ručením omezeným

1.1. Společnost s ručením omezeným

Společnost s ručením omezeným je v České republice nejrozšířenější formou obchodní korporace. Na našem území jich k třetímu kvartálu roku 2022 existovalo více než 518 tisíc. Pro srovnání, akciových společností bylo ve stejném období přes 27 tisíc.¹ Tato čísla jsou ale pochopitelná, jelikož právní forma společnosti s ručením omezeným je vhodná pro podnikání malého i středního rozsahu. Velice oblíbenou formou zůstává zejména kvůli své kapitálové samostatnosti a oddělenosti, omezenému ručení společníků za dluhy společnosti a v neposlední řadě díky rychlému a snadnému vzniku. Společnost s ručením omezeným lze zřídit zápisem rejstříkového soudu do obchodního rejstříku či alternativně notářským zápisem do obchodního rejstříku, kdy se potom jedná o záležitost několika dní.² S účinností od 1. ledna 2021 zřizování této formy obchodní korporace ještě dále usnadnila novela³ zákona č. 90/2012 Sb., zákon o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích) (dále jen „z. o. k.“), která v ustanovení § 23 odst. 2 z. o. k. stanovila možnost splatit peněžitý vklad do společnosti s ručením omezeným i jiným způsobem než na zvláštní účet u banky nebo spořitelního a úvěrního družstva, jestliže souhrn všech peněžitých vkladů nepřesáhne 20 tisíc korun českých.

Společnost s ručením omezeným je právnickou osobou,⁴ konkrétně korporací,⁵ což odpovídá členění zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „o. z.“). Specificky se potom jedná o obchodní korporaci⁶, a jakožto takovou ji dále vymezuje z. o. k., kde je společnost s ručením omezeným definována v ustanovení § 132 odst. 2 jako „*společnost, za jejíž dluhy ručí společníci společně a nerozdílně do výše, v jaké nesplnili vkladové povinnosti podle stavu zapsaného v obchodním rejstříku v době, kdy byli věřitelem vyzváni k plnění.*“

¹ Srov. *V ČR vzniká méně firem než v uplynulých letech*. [online] [cit. dne 18. prosince 2022] Dostupné z <https://www.dnb.com/cs-cz/o-bisnode/o-nas/novinky/v-cr-vznika-mene-firem-nez-v-uplynulych-letech/>

² Srov. ŠIMÍČKOVÁ-KRŮSOVÁ, M. In RABAN, P. a kol. *Obchodní právo*. Brno: Václav Klemm – Vydavatelství a nakladatelství, 2020, s. 214.

³ Srov. zákon č. 33/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích), ve znění zákona č. 458/2016 Sb., a další související zákony.

⁴ Srov. § 118 až § 209 o. z.

⁵ Srov. § 210 až § 213 o. z.

⁶ Srov. Obecná ustanovení o obchodních korporacích § 1 až § 94 a § 774 až § 785 z. o. k. a vedle toho zvláštní ustanovení týkající se společnosti s ručením omezeným v § 132 až § 242 z. o. k.

Právní teorie identifikuje v této legální definici společnosti s ručením omezeným⁷ tři základní znaky, které předmětnou formu obchodní korporace vymezují.⁸ Prvním znakem je vkladová povinnost každého společníka, a z toho plynoucí povinnost vytvářet základní kapitál. Dalším znakem je omezené ručení společníků za dluhy společnosti.⁹ Mimo jiné i z těchto znaků plyne, že společnost s ručením omezeným je společností stojící na pomezí společností osobních a kapitálových. Nicméně vzhledem k tomu, že kapitálové prvky převažují nad těmi osobními, má v zásadě kapitálovou povahu.¹⁰

Mezi tyto kapitálové prvky můžeme řadit například tvorbu základního kapitálu, který je oddělený od kapitálu společníků.¹¹ Ve společnosti s ručením omezeným je zákonná povinnost vytvářet základní kapitál a s tím spojená povinnost všech společníků vložit do společnosti vklady, ať již peněžité či nepeněžité. Další kapitálový prvek lze spatřovat v samotné organizaci společnosti, jelikož v jejích volených orgánech mohou působit i osoby odlišné od členů, respektive společníků dané společnosti.¹² Rozdílnost od ryze kapitálové společnosti, jejímž typickým reprezentantem je v českém právním řádu akciová společnost, nalezneme zejména v zákonem požadované výši základního kapitálu.¹³ Zatímco na akciovou společnost zákon klade požadavek základního kapitálu ve výši 2 milionů korun českých, respektive 80 tisíc euro,¹⁴ v případě společnosti s ručením omezeným je jednostranně kogentně stanoven minimální vklad ve výši 1 Kč na společníka.¹⁵ Výše základního kapitálu ve společnosti s ručením omezeným tak může být zcela minimální. Další rozdíl lze najít v jednodušší úpravě organizační struktury, kdy společnost s ručením omezeným musí vytvářet dozorčí radu jen v případě, že tak určí společenská smlouva nebo jestliže tak stanoví jiný právní předpis.¹⁶ A

⁷ Srov. § 132 odst. 2 z. o. k.

⁸ Srov. EICHLEROVÁ, K. In ČERNÁ, S., ŠTENGLOVÁ, I., PELIKÁNOVÁ, I. a kol. *Právo obchodních korporací*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2015. s. 287.

⁹ Srov. EICHLEROVÁ, K. In ČERNÁ, S., ŠTENGLOVÁ, I., PELIKÁNOVÁ, I. a kol. *Právo obchodních korporací*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2015. s. 287.

¹⁰ Srov. Tamtéž.

¹¹ Srov. ŠIMÍČKOVÁ-KRŮSOVÁ, M. In RABAN, P. a kol. *Obchodní právo*. Brno: Václav Klemm – Vydavatelství a nakladatelství, 2020, s. 213-214.

¹² Srov. Dle § 44 z. o. k. mohou v orgánech osobních společností působit pouze členové dané společnosti.

¹³ Srov. EICHLEROVÁ, K. In ČERNÁ, S., ŠTENGLOVÁ, I., PELIKÁNOVÁ, I. a kol. *Právo obchodních korporací*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2015. s. 287.

¹⁴ Srov. § 246 odst. 2 z. o. k.

¹⁵ Srov. § 142 odst. 1 z. o. k.

¹⁶ Srov. Takovým právním předpisem je například zákon č. 256/2004 Sb., o podnikání na kapitálovém trhu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „z. p. k. t.“), který povinnost zřízení dozorčí rady pro společnost s ručením omezeným stanovuje v rámci požadavků na obchodníka s cennými papíry v § 6 odst. 1 písm. j) nebo také v rámci požadavků na organizátora regulovaného trhu v § 38 odst. 1. písm. j).

v neposlední řadě nelze opomenout zmínit neexistenci povinnosti vydávat účastnické cenné papíry.¹⁷

Na druhou stranu mezi osobní prvky společnosti s ručením omezeným je možné zařadit osobní ručení společníků za dluhy společnosti. Avšak toto ručení za dluhy společnosti je na rozdíl od ručení v osobních společnostech, typicky ve veřejné obchodní společnosti, omezené do výše, v jaké společníci nesplnili vkladové povinnosti dle stavu zapsaného v obchodním rejstříku v době, kdy byli věřitelem vyzváni k plnění.¹⁸ Dalším podstatným osobním prvkem je možnost ukládat společníkům společnosti s ručením omezeným společenskou smlouvou rozšířené povinnosti. Příkladem těchto povinností může být povinnost vykovávat pro společnost práci,¹⁹ dodržování zákazu konkurence nebo také příplatková povinnost.²⁰ Mezi osobní prvky se také řadí omezená převoditelnost podílu na třetí osoby. Dle § 208 odst. 1 z. o. k. může společník společnosti s ručením omezeným převést podíl na osobu, která není společníkem, jen se souhlasem valné hromady. Současně ale společenská smlouva může takovou převoditelnost zcela uvolnit nebo naopak zcela vyloučit.²¹ Neopomenutelnou rozdílností od osobních společností jsou následky smrti či zániku společníka. V případě osobních společností tyto skutečnosti vedou ke zrušení takové společnosti, v případě společnosti s ručením omezeným tomu tak není, pokud není ve společenské smlouvě ujednáno jinak.

1.2. Podíl ve společnosti s ručením omezeným

1.3. Podíl

Dle § 31 z. o. k. „*Podíl představuje účast společníka v obchodní korporaci a práva a povinnosti z této účasti plynoucí.*“ Tato legální definice udává, že obsahem podílu jsou práva a povinnosti člena obchodní korporace.

Podíl představuje právní vztah, jež vzniká zakladatelským právním jednáním, respektive přistoupením k němu. V tomto právním vztahu existují práva a povinnosti na obou stranách. Současně, jak konstatoval Nejvyšší soud ČR²², podíl slouží potřebě lidí a je rozdílný od osoby,

¹⁷ Srov. EICHLEROVÁ, K. In ČERNÁ, S., ŠTENGLOVÁ, I., PELIKÁNOVÁ, I. a kol. *Právo obchodních korporací*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2015. s. 287.

¹⁸ Srov. § 132 odst. 2 z. o. k.

¹⁹ Srov. Taková povinnost je uložena například zákonem č. 85/1996 Sb., o advokacii, ve znění pozdějších předpisů advokátům v § 15 odst. 4, kdy advokát vykonává advokacii jako společník společnosti jménem společnosti a na její účet.

²⁰ Srov. EICHLEROVÁ, K. In ČERNÁ, S., ŠTENGLOVÁ, I., PELIKÁNOVÁ, I. a kol. *Právo obchodních korporací*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2015. s. 288.

²¹ Srov. EICHLEROVÁ, K. In ČERNÁ, S., ŠTENGLOVÁ, I., PELIKÁNOVÁ, I. a kol. *Právo obchodních korporací*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2015. s. 288.

²² Srov. Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 19. 9. 2017, sp. zn. 29 Cdo 5719/2016.

tudíž je věcí v právním smyslu,²³ přesněji věci nehmotnou²⁴ a věci movitou²⁵. Právě kvalifikace podílu jako věci značně usnadňuje dispozici s ním. Podíl může být zastaven,²⁶ může být předmětem jiného věcného práva k cizí věci, či být převáděn nebo být předmětem přechodu²⁷.²⁸

Obchodní korporace je oprávněna na společníkovi požadovat řádné plnění jeho povinností plynoucích mu z účasti ve společnosti, a ten je povinen je plnit v souladu se zákonem a zakladatelským právním jednáním. A jelikož obecně platí, že ke každému právu existuje i odpovídající povinnost, ani tento případ není výjimkou. Obchodní korporace je povinna šetřit členská práva a oprávněné zájmy společníků a zachovávat zásadu rovného přístupu vůči všem členům v souladu s § 212 odst. 1 o. z.²⁹ Obligační vztah mezi obchodní korporací a společníkem není ale jediný. Účástí v obchodní korporaci vznikají i závazkové vztahy mezi jednotlivými členy obchodní korporace. Jak shrnuje Černá „*podíl je tím, co spojuje člena s obchodní korporací i s jejími ostatními členy.*“³⁰

Právní teorie u podílu rozlišuje kvalitativní a kvantitativní stránku podílu. Kvalitativní stránka podílu vyjadřuje, jaká práva a povinnosti jsou obsahem podílu, a která tedy ten který společník má. Obsah podílu je dispozitivně vymezen zákonem. Tato dispozitivnost spočívá v možnosti upravovat práva a povinnosti spojené s podílem zakladatelským právním jednáním, a tak například vytvářet různé druhy podílů.³¹ Kvantitativní stránka vyjadřuje velikost podílu, tedy míru účasti společníka v dané obchodní korporaci. Kvantitativní stránka současně vyjadřuje, jaký rozsah kvalitativní stránka, tj. práva a povinnosti má, a tedy kvantifikuje účast společníka v obchodní korporaci.³²

1.3.1. Kvantitativní stránka podílu

Míra účasti společníka ve společnosti, respektive velikost podílu, může být vyjádřena procentem či zlomkem. Velikost podílu je významná zejména pro hlasovací právo člena, pro určení velikosti podílu člena na zisku společnosti, velikosti podílu na likvidačním zůstatku a

²³ Srov. § 489 o. z.

²⁴ Srov. § 496 odst. 2 o. z.

²⁵ Srov. § 498 o. z.

²⁶ Srov. § 1309 a násl. o. z.

²⁷ Ledaže zákon či společenská smlouva převod či přechod omezí nebo zcela vyloučí.

²⁸ Srov. HAVEL, B. In ŠTENGLOVÁ, I., HAVEL, B., CILEČEK, F., KUHN, P., ŠUK, P. *Zákon o obchodních korporacích. Komentář*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020, s. 77.

²⁹ Srov. ČERNÁ, S. In ČERNÁ, S., ŠTENGLOVÁ, I., PELIKÁNOVÁ, I. a kol. *Právo obchodních korporací*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2015. s. 127.

³⁰ Srov. ČERNÁ, S. In ČERNÁ, S., ŠTENGLOVÁ, I., PELIKÁNOVÁ, I. a kol. *Právo obchodních korporací*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2015. s. 128.

³¹ Srov. HAVEL, B. In ŠTENGLOVÁ, I., HAVEL, B., CILEČEK, F., KUHN, P., ŠUK, P. *Zákon o obchodních korporacích. Komentář*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020, s. 77.

³² Srov. ČERNÁ, S. In ČERNÁ, S., ŠTENGLOVÁ, I., PELIKÁNOVÁ, I. a kol. *Právo obchodních korporací*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2015. s. 133.

další. Pakliže společenská smlouva neomezí nebo nezruší kritérium kapitálového přínosu, velikost podílu v kapitálové společnosti „odráží přínos jednotlivých společníků při „pokrytí“ základního kapitálu“, jak uvádí Černá.³³

Pro osobní společnosti platí zásada stejné velikosti podílů, ta však neplatí pro kapitálové společnosti. A jak již bylo řečeno, společnost s ručením omezeným je kapitálovou společností a velikost podílů v ní stanoví zákon pouze dispozitivně. Dle ustanovení § 133 z. o. k., pokud nestanoví společenská smlouva jinak, určuje se podle poměru vkladu společníka na tento podíl připadající k výši základního kapitálu. Limitem smluvní svobody v tomto případě jsou až dobré mravy, jinak zákonodárce ponechává společníkům při utváření jejich vůle v zásadě volnou ruku.

1.3.2. Kvalitativní stránka podílu

Práva a povinnosti, jež jsou obsahem podílu, můžeme členit dle různých kritérií. Například dle jejich povahy na majetkové a nemajetkové; dle formy obchodní korporace na ty, které jsou společné pro všechny obchodní korporace, vedle toho ty, které jsou společné některým skupinám obchodních korporací (typicky osobní a kapitálové společnosti) a v neposlední řadě práva a povinnosti speciální, typické jen pro určité obchodní korporace,³⁴ které se liší dle právní formy; další členění dle zdroje na práva a povinnosti vyplývající ze zákona a vedle toho práva, která vyplývají ze společenské smlouvy³⁵ dle Nejvyššího soudu ČR i ta vyplývající ze zásad, jak dovedl ve svém usnesení „Povinnosti společníka nemusí vyplývat pouze ze zákona, společenské smlouvy či jiných „listin“, ale též ze zásad, na kterých je postaven obchodní zákoník, z jiných než písemných závazků převzatých společníkem vůči společnosti, popř. z jiných právních skutečností.“³⁶ Nicméně dalším dělením práv může být dělení na práva základní, doplňková a práva menšinových společníků.³⁷

Základními právy společníka je právo podílet se na řízení společnosti, na jejím zisku a likvidačním zůstatku. Právě právo podílet na řízení společnosti se realizuje prostřednictvím dílčích práv, respektive doplňkových, jako je právo účasti na valné hromadě a podílet se na utváření její vůle společnosti přijímáním rozhodnutí na valné hromadě pomocí hlasovacího

³³ Srov. ČERNÁ, S. In ČERNÁ, S., ŠTENGLOVÁ, I., PELIKÁNOVÁ, I. a kol. *Právo obchodních korporací*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2015. s. 133-134.

³⁴ Srov. POKORNÁ, J. In POKORNÁ, J., LASÁK, J., KOTÁSEK, J. a kol. *Obchodní společnosti a družstva*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022, s. 70.

³⁵ Srov. ČERNÁ, S. In ČERNÁ, S., ŠTENGLOVÁ, I., PELIKÁNOVÁ, I. a kol. *Právo obchodních korporací*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2015. s.128-129.

³⁶ Srov. Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 31. ledna 2006, sp. zn. 29 Odo 1007/2005.

³⁷ Srov. Příkladem základního práva je právo hlasovací a kontrolní (včetně práva na informace), mezi doplňková práva je možné zařadit právo disponovat s obchodním podílem srov. DVOŘÁK, T. *Společnost s ručením omezeným*. 2., přepracované a rozšířené vydání, Praha: ASPI a. s., 2005. s. 174.

práva³⁸, právo podat společnickou žalobu neboli *actio pro socio*³⁹, právo požadovat svolání valné hromady či zařazení určité záležitosti na její program⁴⁰ a v neposlední řadě je to také právě právo na informace^{41,42}. Příkladem základní povinnosti společníka je povinnost loajality⁴³, jak bude rozebráno dále v práci.⁴⁴

1.4. Druhy podílů

Dle toho, jaká práva a povinnosti jsou obsahem podílu, se rozlišují různé druhy podílů. Jak vyplývá z § 135 odst. 1 z. o. k. je možné, aby společenská smlouva připustila vznik různých druhů podílů. Jestliže jsou s podíly spojena stejná práva a povinnosti, představují jeden druh. Pokud taková práva a povinnosti nejsou zvláštní, nazývá se tento druh podílu základním. Tyto různé druhy a jejich obsah mohou být určeny ve společenské smlouvě.⁴⁵ Společenská smlouva společnosti s ručením omezeným může upravovat práva a povinnosti či instituty, které nejsou z. o. k. předpokládány.⁴⁶ Vedle druhů podílů je třeba rozlišovat dohody mezi společníky jako jsou dohody společníků nebo například *sideletters*. Těmito dohodami společníci upravují jejich vzájemná práva a povinnosti v návaznosti na práva plynoucí jim z účasti ve společnosti. Tyto dohody mají ovšem účinky pouze *inter partes*, nezavazují společníky, kteří nejsou stranou dohody, ani společnost jako takovou.⁴⁷

Ačkoliv je zakladatelské právní jednání tím, co stanovuje druhy podílů, a uplatní se i zde zásada autonomie vůle plynoucí z § 1 odst. 2 o. z. jako vůdčí zásada soukromého práva,⁴⁸ v rámci odborné veřejnosti nepanuje shoda na tom, jaké jsou limity této vůle. Jak uvádí Havel, část teorie vidí tyto limity jako velice malé, další část je nachází v širším výkladu statusových

³⁸ Srov. § 167 a násl. z. o. k.

³⁹ Srov. § 157 a násl. z. o. k.

⁴⁰ Srov. § 187 a násl. z. o. k.

⁴¹ Srov. § 155 a § 156 z. o. k.

⁴² Srov. ČECH, P., ŠUK, P. *Právo obchodních společností v praxi a pro praxi (nejen soudní)*. Praha: RNDr. Ivana Hexnerová – BOVA POLYGON, 2016, s. 266.

⁴³ Srov. § 212 odst. 1 věta první o. z.

⁴⁴ Srov. ČECH, P., ŠUK, P. *Právo obchodních společností v praxi a pro praxi (nejen soudní)*. Praha: RNDr. Ivana Hexnerová – BOVA POLYGON, 2016, s. 266-267.

⁴⁵ Srov. § 136 z. o. k.

⁴⁶ Srov. Jak dovodil Nejvyšší soud ČR v rozsudku ze dne 11. 7. 2017, sp. zn. 23 Cdo 1782/2017 a jak dále potvrzuje i komentářová literatura viz PETROV, J. In HUBKOVÁ, P. In PETROV, J., VÝTISK, M., BERAN, V. a kol. *Občanský zákoník*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2019, s. 13.

⁴⁷ Srov. HAVEL, B. In ŠTENGLOVÁ, I., HAVEL, B., CILEČEK, F., KUHN, P., ŠUK, P. *Zákon o obchodních korporacích. Komentář*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020, s. 348.

⁴⁸ Srov. „V oblasti soukromého práva je totiž vůdčí zásadou zásada autonomie vůle subjektů občanskoprávních vztahů. To znamená, že v těchto vztazích mohou jejich subjekty zásadně volit vždy takovou variantu svého chování ve společnosti, který bude podle jejich vlastních úvahy, rozhodnutí a sebeurčení co nejlépe odpovídat jejich potřebám, zájmům a požadavkům jejich soukromého života v jeho nejrozmanitějších oblastech. Autonomie vůle subjektů tak může být omezována jen v souladu se zákonem.“ Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 4. 12. 2012, sp. zn. 7 Cmo 298/2012.

pravidel.⁴⁹ Autorka práce souhlasí se závěry Havla, že je vždy třeba vyjít z toho, že společnost s ručením omezeným je smíšenou formou obchodní korporace, a tudíž je při výkladu společenské smlouvy třeba klást větší důraz na subjektivní výklad a stejně tak na to, že obecně platí, že stranám není vzato právo vzdát se svých práv do budoucna.⁵⁰ Nesporným limitem je ale zachování dobrých mravů a veřejného pořádku, ty slouží jako krajní korektiv obsahové platnosti právního jednání.⁵¹

Právo na informace o společnosti a na nahlížení do dokladů společnosti jsou samozřejmě právy společníka, díky jejichž modifikaci ve společenské smlouvě může dojít ke vzniku dalšího druhu podílu. Přitom musí být dbáno na to, aby se taková úprava ve společenské smlouvě nedostala do rozporu se smyslem a účelem⁵² práva na informace *largo sensu*⁵³ a taktéž do rozporu s dobrými mravy a veřejným pořádkem.⁵⁴ Dalším neopomenutelným obecným limitem pro vytváření různých druhů podílů ve společnosti bude zejména § 212 odst. 1 věta druhá o. z., který stanoví, že společnost nesmí bezdůvodně zvýhodňovat či znevýhodňovat svého člena a je povinna šetřit jeho členská práva a oprávněné zájmy.⁵⁵

⁴⁹ Srov. HAVEL, B. In ŠTENGLOVÁ, I., HAVEL, B., CILEČEK, F., KUHN, P., ŠUK, P. *Zákon o obchodních korporacích. Komentář*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020, s. 348.

⁵⁰ Srov. HAVEL, B. In ŠTENGLOVÁ, I., HAVEL, B., CILEČEK, F., KUHN, P., ŠUK, P. *Zákon o obchodních korporacích. Komentář*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020, s. 348-349.

⁵¹ Srov. HANDLAR, J. In LAVICKÝ, P. a kol. *Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1-654). Komentář*, 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022, s. 1849.

⁵² Srov. Ohledně smyslu a účelu práva na informace *largo sensu* více viz [kapitola 2.2.](#)

⁵³ Srov. Pojem „právo na informace *largo sensu*“ neboli „právo na informace v širším slova smyslu“ vyjadřuje oprávnění společníka, jehož obsahem je právo obdržet informace o činnosti společnosti a právo nahlížet do všech dokladů společnosti a kontrolovat údaje obsažené v předložených dokladech. Vedle toho se rozlišuje pojem „právo na informace *stricto sensu*“ neboli „právo na informace v užším slova smyslu“, který zahrnuje pouze určitou výseč, a to konkrétně právo požadovat od jednatelů informace o společnosti. Obdobně také EICHLEROVÁ, K. In ČERNÁ, S., ŠTENGLOVÁ, I., PELIKÁNOVÁ, I. a kol. *Právo obchodních korporací*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2021. s. 352.

⁵⁴ Srov. K možnostem modifikace práva na informace *largo sensu* více viz [část 5.](#)

⁵⁵ Srov. ČECH, P., ŠUK, P. *Právo obchodních společností v praxi a pro praxi (nejen soudní)*. Praha: RNDr. Ivana Hexnerová – BOVA POLYGON, 2016, s. 272.

2. Charakteristika práva na informace o společnosti a na nahlížení do dokladů společnosti s ručením omezeným

2.1. Geneze právní úpravy

2.1.1. Právní úprava do roku 1951

Společnost s ručením, jako jedna ze základních národních forem obchodních korporací, se do našeho právního řádu dostala jako poslední.⁵⁶ Za první republiky byla právní úprava společnosti s ručením omezeným převzata, respektive ponechána v platnosti, recepčním zákonem č. 11/1918 Sb. ze dne 28. října 1918, o zřízení samostatného státu československého, v podobě zákona z dne 6. března 1906, č. 58 ř. z., o společnostech s ručením obmezeným⁵⁷ (dále jen „zákon o společnostech s r. o.“).⁵⁸ Tento zákon byl složen ze 127 paragrafů členěných do 8 hlav. Hlavním cílem tohoto zákona bylo vytvořit syntézou nejlepších rysů akciových a osobních společností novou formu obchodní společnosti.⁵⁹ Zákon platil na československém území až do roku 1951 a jeho vznik byl motivován snahou vyrovnat se právní úpravě vyspělého Německa formované v *Gesetz betreffend die Gesellschaften mit beschränkter Haftung* ze dne 20. dubna 1892 (dále také jen „*GmbHG*“).⁶⁰

V zákoně o společnostech s r. o. bylo právo na informace upraveno v § 46 až § 47, a to pomocí institutu tzv. *revisorů*. Tento zákon rozlišoval *revisi* dobrovolnou (účetní) dle § 45 a násl., která byla nařizována usnesením společníků ke kontrole *roční bilance*⁶¹ a vedle toho *revisi* nucenou pro výjimečné případy.⁶² Nucená *revise* mohla být navržena určitou menšinou společníků při ohrožení jmění společnosti, a to v důsledku nehospodárného chování orgánů společnosti, pokud se vyskytly nepoctivosti nebo hrubá porušení zákona či společenské smlouvy. Nucená *revise* nastupovala v případě, kdy byl návrh na zřízení *revisorů* – znalců ke kontrole *roční bilance* usnesením společníků odmítnut. Dle § 45 odst. 1 zákona o společnostech

⁵⁶ Srov. Předstihla ji, jako zástupce kapitálových společností, akciová společnost, a, jako zástupci osobních společností, veřejná obchodní společnost a komanditní společnost.

⁵⁷ srov. ŠIMÍČKOVÁ-KRŮSOVÁ, M. In RABAN, P. a kol. Obchodní právo. Brno: Václav Klemm – Vydavatelství a nakladatelství, 2020. s. 213.

⁵⁸ Srov. EICHLEROVÁ, K. In ČERNÁ, S., ŠTENGLOVÁ, I., PELIKÁNOVÁ, I. a kol. *Právo obchodních korporací*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2015. s.290-291.

⁵⁹ Srov. ŠIMÍČKOVÁ-KRŮSOVÁ, M. In RABAN, P. a kol. Obchodní právo. Brno: Václav Klemm – Vydavatelství a nakladatelství, 2020. s. 213.

⁶⁰ Srov. V současnosti se těžiště německé právní úpravy vztahující se na společnosti s ručením omezeným nachází ve zmíněném GmbHG. Konkrétně úprava práva na informace je potom situovaná do části třetí v § 51a a § 51b GmbHG.

⁶¹ Srov. V dnešní právní úpravě by se zřejmě jednalo o účetní závěrku.

⁶² Srov. WOREL, J. O. *Společnost s ručením obmezeným: Systematické zpracování zákona ze dne 6. března 1906 č. 58 ř. z., s motivy k němu podává a s německým právem srovnává*. Praha: Sborník věd právních a správních (Bursík & Kohout), 1906. 121 s. [online]. [cit. dne 20. února 2023]. Dostupné z [www: <http://digi.law.muni.cz/handle/digilaw/13904>](http://www.digi.law.muni.cz/handle/digilaw/13904).

s r. o. na návrh alespoň 1/10 společníků, resp. společníků s vklady reprezentující alespoň 1/10 *kmenového kapitálu*, mohl soud za těchto podmínek zřídit jednoho nebo více *revisorů*, kteří měli být dle odst. 3 téhož ustanovení vybráni z příslušných seznamů *revisorů*. Aby soud takovému návrhu vyhověl, muselo být osvědčeno, že došlo k *nepoctivostem* nebo hrubému porušení zákona nebo společenské smlouvy.⁶³

Před samotným jmenováním *revisorů* muselo dojít k vyslyšení jednatelů a členů dozorčí rady⁶⁴, popřípadě mohl soud určit složení jistoty ve výši dle volného uvážení soudu. *Revisoři* měli povinnost před nástupem do funkce složit přísahu, že budou věrně plnit jejich povinnosti a že zachovají mlčenlivost ohledně skutečností, které se během své činnosti *revisora* dozví. Za porušení takové mlčenlivosti hrozila sankce v podobě pokuty.⁶⁵ *Revisoři* dle § 46 odst. 2 zákona o společnosti s r. o. pobírali odměnu stanovenou soudem, nesměli však přijmout jakékoli jiné náhrady.

Dle § 46 zákona o společnosti s r. o. měli *revisoři* právo nahlížet do knih, účetních dokladů a inventářů, požadovat po jednatelích, členech dozorčí rady a na kterémkoli *zřízenci společnosti*, kterému bylo svěřeno vedení účtů společnosti, zprávy a vysvětlení, a to včetně stavu pokladny společnosti, cenných papírů, dlužních listin a zboží, pro zjištění správnosti poslední roční rozvahy. Tyto osoby byly povinny požadovaná vysvětlení a objasnění poskytnout „*bez průtahů přesně a podle pravdy*“⁶⁶.

Na závěr byli *revisoři* povinni zpracovat revisní zprávu, která mimo jiné musela obsahovat údaje o tom, zda bylo všem žádostem o informace ze strany *revisorů* vyhověno a zda jim bylo umožněno nahlédnout do všech požadovaných dokumentů, a zejména, zda poslední *roční bilance* podává správný a pravdivý obraz o finančním stavu společnosti.⁶⁷

⁶³ Srov. WOREL, J. O. *Společnost s ručením omezeným: Systematické zpracování zákona ze dne 6. března 1906 č. 58 ř. z., s motivy k němu podává a s německým právem srovnává*. Praha: Sborník věd právních a správních (Bursík & Kohout), 1906. 121 s. [online]. [cit. dne 20. února 2023]. Dostupné z [www: <https://digi.law.muni.cz/handle/digilaw/13904>](https://digi.law.muni.cz/handle/digilaw/13904).

⁶⁴ Srov. Dle § 29 odst. 1 zákona o společnostech s r. o. musela být ve společnosti s ručením omezeným dozorčí rada zřízena, pokud *kmenový kapitál* překročil částku 1 000 000 korun a současně měla společnost více než padesát společníků. Dle odst. 2 mohla být v jiných případech dozorčí rada zřízena společenskou smlouvou. Pokud ve společnosti dozorčí rada byla zřízena, měla být dle ustanovení § 46 odst. 1 zákona o společnosti s r. o. vždy přibrána k *revisi*.

⁶⁵ Srov. WOREL, J. O. *Společnost s ručením omezeným: Systematické zpracování zákona ze dne 6. března 1906 č. 58 ř. z., s motivy k němu podává a s německým právem srovnává*. Praha: Sborník věd právních a správních (Bursík & Kohout), 1906. 121 s. [online]. [cit. dne 20. února 2023]. Dostupné z [www: <https://digi.law.muni.cz/handle/digilaw/13904>](https://digi.law.muni.cz/handle/digilaw/13904).

⁶⁶ Srov. § 46 odst. 1 zákona o společnosti s r. o.

⁶⁷ Srov. WOREL, J. O. *Společnost s ručením omezeným: Systematické zpracování zákona ze dne 6. března 1906 č. 58 ř. z., s motivy k němu podává a s německým právem srovnává*. Praha: Sborník věd právních a správních (Bursík & Kohout), 1906. 121 s. [online]. [cit. dne 20. února 2023]. Dostupné z [www: <https://digi.law.muni.cz/handle/digilaw/13904>](https://digi.law.muni.cz/handle/digilaw/13904).

2.1.2. Právní úprava po roce 1951

Od roku 1951 do roku 1991 na území Československa neexistovala právní úprava pro společnosti s ručením omezeným. Všechny byly s účinností od 1. ledna 1951 zrušeny zákonem č. 141/1950 Sb., občanským zákoníkem. Společnosti s ručením omezeným na československém území od tohoto okamžiku neexistovaly a nemohly být zakládány. Až novelou hospodářského zákona č. 103/1990 Sb. se podařilo obnovit možnost jejich zakládání.⁶⁸

Nicméně tato úprava byla nedostatečná,⁶⁹ a tudíž byl následně v Československu přijat zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „o. z. 1991“), který již rozváděl i úpravu práva na informace *largo sensu*. Tento zákon na našem území platil do 31. prosince 2012. Dnes jeho verze v novelizované podobě platí nadále ve Slovenské republice jako zákon č. 513/1991 Zb., obchodný zákonník, v znení neskorších predpisov (dále jen „obchodný zákoník“). V ustanovení § 122 odst. 2 stanovil právo společníků požadovat od jednatelů informace o záležitostech společnosti a nahlížet do dokladů společnosti, kontrolovat tam obsažené údaje, popřípadě k tomu zmocnit auditora či daňového poradce. Na toto ustanovení navazoval § 135 o. z. 1991, který ukládal povinnost jednatelům informovat společníky o záležitostech společnosti.

V současnosti českou zákonnou úpravu práva na informace *largo sensu* ve společnosti s ručením omezeným skýtají § 155 a § 156 z. o. k. Definici práva na informace *largo sensu* podává § 155 z. o. k., kdy stanoví, že „Společník má právo na valné hromadě i mimo ni požadovat od jednatelů informace o společnosti, nahlížet do dokladů společnosti, kontrolovat údaje obsažené v předložených dokladech a další práva na informace určená společenskou smlouvou; to platí obdobně pro společníkova zástupce, bude-li zavázán alespoň ke stejné mlčenlivosti jako společník a společnosti tuto skutečnost doloží.“ Je možné sledovat, že se zde právo na informace rozpadá do čtyř rovin. Zprv je to rovina práva na informace od společnosti, zadruhé právo nahlížet do dokladů společnosti, zatřetí právo kontrolovat údaje v předložených dokladech a začtvrté další práva informačního charakteru obsažená ve společenské smlouvě.

⁶⁸ Srov. ŠIMÍČKOVÁ-KRŮSOVÁ, M. In RABAN, P. a kol. Obchodní právo. Brno: Václav Klemm – Vydavatelství a nakladatelství, 2020. s. 213. a shodně také EICHLEROVÁ, K. In ČERNÁ, S., ŠTENGLOVÁ, I., PELIKÁNOVÁ, I. a kol. *Právo obchodních korporací*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2015. s. 290-291.

⁶⁹ Srov. Konkrétně ve vztahu k úpravě práv a povinností společníků společnosti s ručením omezeným hovořil § 1060 odst. 2 písm. b) zákona č. 141/1950 Sb., občanský zákoník ve znění pozdějších předpisů, který pouze určoval, že společenská smlouva stanoví práva a povinnosti společníků.

K tomuto právu společníků existuje odpovídající povinnost. Jde o povinnost jednatelů vyžádané informace poskytnout, nejedná se ale o povinnost bezmeznou.⁷⁰ Právě navazující § 156 z. o. k. vymezuje výjimky z povinnosti jednatele vyžádané informace společníkovi poskytnout a současně v písm. b) stanoví možnost společníka obrátit se na soud, aby určil, zda má společnost povinnost informaci poskytnout. Výjimky z této povinnosti není možné zcela libovolně a bez hranic rozšiřovat společenskou smlouvou, natož rozhodnutím samotného jednatele.⁷¹ Nicméně teorie⁷² dovozuje, že jednatel může odmítnout poskytnutí informací i v případě šikanózního výkonu práva ze strany společníka či v případě rozporu s rozumnými organizačními pravidly určenými společenskou smlouvou.⁷³ Odmítnutí poskytnutí práva na informace *largo sensu* je blíže rozebráno v části 4 této práce.

2.2. Smysl a účel práva na informace *largo sensu*

Právo na informace *largo sensu* je jedním ze základních práv společníka. Jedná se o právo, které není kvantifikovatelné. Jde o neformální a bezprostřední právo, které mohou společníci, bez ohledu na velikost jejich podílů, vykonávat rovně.⁷⁴ Jde o samostatné právo, které je současně nezbytným předpokladem pro výkon dalších práv společníka. Východiskem je zde závěr, že jen řádně informovaný společník je schopen se kvalifikovaně a odpovědně vyjadřovat v záležitostech společnosti, rozhodovat o jejím osudu a utvářet její vůli. Dostatečná informovanost je samozřejmě neodmyslitelně spjata s rozhodováním společníků v nejvyšším orgánu společnosti, respektive jejich hlasováním na valné hromadě. Jak uvádí Eichlerová, dostatek informací o společnosti je nutnou podmínkou pro výkon například hlasovacího práva, práva předkládat návrhy a protinavrhy na valné hromadě.⁷⁵

Sloužit jako předpoklad řádného výkonu dalších společníkových práv je jednou z hlavních dvou funkcí práva na informace *largo sensu*. I Nejvyšší soud ČR opakovaně zdůrazňuje, že hlavním účelem práva na informace je právě zmíněné umožnění společníkovi plně realizovat právo podílet se na řízení společnosti s ručením omezeným a vedle toho, neméně důležité,

⁷⁰ Srov. HEJDA, J. In ČÁP, Z., JAHELKA, P., JOSKOVÁ, L., HEJDA, J., VANĚČKOVÁ, V., *Zákon o obchodních korporacích. Výklad jednotlivých ustanovení včetně návaznosti na české a evropské předpisy*. 1. vydání. Praha: Linde Praha a. s., s. 208.

⁷¹ Srov. HEJDA, J. In ČÁP, Z., JAHELKA, P., JOSKOVÁ, L., HEJDA, J., VANĚČKOVÁ, V., *Zákon o obchodních korporacích. Výklad jednotlivých ustanovení včetně návaznosti na české a evropské předpisy*. 1. vydání. Praha: Linde Praha a. s., s. 208.

⁷² Srov. HAVEL, B. In ŠTENGLOVÁ, I., HAVEL, B., CILEČEK, F., KUHN, P., ŠUK, P. *Zákon o obchodních korporacích. Komentář*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020, s. 376.

⁷³ Srov. K šikanóznímu výkonu práva na informace *largo sensu* více viz níže.

⁷⁴ Srov. POKORNÁ, J. In POKORNÁ, J., LASÁK, J., KOTÁSEK, J. a kol. *Obchodní společnosti a družstva*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022, s. 301.

⁷⁵ Srov. EICHLEROVÁ, K. In ČERNÁ, S., ŠTENGLOVÁ, I., PELIKÁNOVÁ, I. a kol. *Právo obchodních korporací*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2015. s. 319.

kontrolovat její činnost.⁷⁶ Kontrola činnosti společnosti ze strany společníka je zvláště podstatná i ve světle toho, že společnost s ručením omezeným v základní rovině nemusí formovat dozorčí radu⁷⁷, zpravidla ve společnosti tedy chybí kontrolní orgán,⁷⁸ dozorčí rada je zřizována pouze fakultativně⁷⁹.⁸⁰ Jestliže ve společnosti chybí orgán, který by dohlížel na činnost jednatelů (typicky dozorčí rada), nahlížel do obchodních a účetních knih, jiných dokladů a účetních závěrek a kontroloval tam obsažené údaje,⁸¹ je nezbytné, aby tyto funkce zastali společníci. To činí právě pomocí žádostí o informace a neméně významného nahlížení do dokladů společnosti a jejich kontrolou.

Oproti tomu v akciové společnosti je dozorčí rada zřizována vždy, pokud se jedná o dualistickou strukturu, a i proto není třeba, aby rozsah práva na informace *largo sensu* společníků byl v této oblasti tak široký. V monistické struktuře je potom dle ustanovení § 456 odst. 2 z. o. k. dohled nad činností povinna vykonávat správní rada. Vždy je zde tedy orgán, který dohled vykonává. A tudíž je akcionářské právo na vysvětlení limitováno pouze na informace, které jsou nezbytné pro posouzení obsahu zasedání valné hromady a pro výkon akcionářských práv na zasedání valné hromady, jak stanoví § 357 odst. 1 z. o. k.⁸²

2.3. Právo na informace jako odraz osobního prvku

Zákon⁸³ označuje společnost s ručením omezeným jako kapitálovou,⁸⁴ činí tak pouze za účelem zjednodušení textu zákona, jedná se o legislativní zkratku. Zákonodárce se tak nesnaží popřít nepřehlédnutelné, a to sice silné osobní prvky ve společnosti s ručením omezeným.⁸⁵ Jedním takovým prvkem je i rozsah práva na informace *largo sensu*, jež dle zákonné úpravy⁸⁶ společníkům společnosti s ručením omezeným náleží. Ve společnosti s ručením omezeným je toto právo nezanedbatelně důležité a je vnímáno značně rozsáhle. Jestliže důležitost a šíři práva na informace *largo sensu* srovnáme například s obdobným právem společníků akciových

⁷⁶ Srov. Unesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 20. 5. 2014, sp. zn. 29 Cdo 2189/2012.

⁷⁷ Srov. Dozorčí rada musí být ve společnosti s ručením omezeným ustanovena jen v případech stanovených zvláštními zákony. Více viz výše.

⁷⁸ Srov. Nicméně skutečnost, zda společnost má či nemá dozorčí radu neznámá bez dalšího změnu v rozsahu společnického práva na informace *largo sensu* shodně také POKORNÁ, J. In POKORNÁ, J., LASÁK, J., KOTÁSEK, J. a kol. *Obchodní společnosti a družstva*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022, s. 301.

⁷⁹ Srov. KAJNAR, T., *Podíl ve společnosti s ručením omezeným (praktická příručka)*. Praha: Leges, 2017, s. 42.

⁸⁰ Srov. JOSKOVÁ, L., PRAVDOVÁ, M., DVOŘÁKOVÁ, E. *Nová společnost s ručením omezeným. Právo – účetnictví – daně*. 4. aktualizované vydání. Praha: GRADA Publishing, a. s., 2021, s. 110.

⁸¹ Srov. Působnost dozorčí rady dle ustanovení § 201 odst. 2 písm. a) a b) z. o. k.

⁸² Srov. DVOŘÁK, T., *Akciová společnost*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2016, s.375.

⁸³ Zákon ve smyslu zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích), ve znění pozdějších předpisů.

⁸⁴ Srov. ustanovení § 1 odst. 2 z. o. k.

⁸⁵ Srov. POKORNÁ, J. In LASÁK, J., DĚDIČ, J., POKORNÁ, J., ČÁP, Z. a kol. *Zákon o obchodních korporacích. Komentář*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2021, s. 852.

⁸⁶ Srov. ustanovení § 155 a § 156 z. o. k.

společností, ve společnosti s ručením omezeným je toto právo vnímáno významně širěji. A to již proto, že ve společnosti s ručením omezeným, jakožto co do povahy smíšené⁸⁷ formy obchodní korporace, se od společníků očekává mnohem vyšší míra osobního zapojení do fungování společnosti,⁸⁸ anebo také z důvodu odlišného nastavení kontrolních mechanismů.⁸⁹ Svým rozsahem se právo na informace *largo sensu* blíží rozsahu, jež je v z. o. k. zakotven pro členy osobních společností.⁹⁰

Společníci jsou oprávněni vykonávat právo na informace *largo sensu* na valné hromadě i mimo ni. Zde se právní úprava opět liší od úpravy práva na vysvětlení, které akcionáři mohou vykonávat výlučně na valné hromadě.⁹¹ Vzhledem k tomu, že z. o. k. pojímá právo na informace *largo sensu* ve společnosti s ručením omezeným značně široce, má společník v podstatě tři možnosti, jak informace získat. Prvním způsobem je sdělení jednatele přímo na jednání valné hromady. Druhým způsobem je nahlížení do dokladů společnosti, včetně kontroly údajů tam obsažených. A zatřetí se jedná opět o sdělení jednatele, ale tentokrát mimo valnou hromadu.⁹²

Co se formy žádosti o informace týče, zákon mlčí. Pokud společenská smlouva nestanoví jinak, je zcela na vůli společníka – žadatele, zda zvolí formu písemnou či ústní. Ústní forma je sice rychlejší, ale ne vždy proveditelnou a současně je z mnoha důvodů nepochybně vhodnější formou ta písemná. Ať již z důvodu přehledu o vyřízených žádostech, stejně tak z důvodu jasnosti a přehlednosti o rozsahu podaných informací. Čistě z pohledu společnosti je písemná forma z dlouhodobějšího hlediska vhodnější a výhodnější i z důvodu administrativní zátěže. Jako příklad lze uvést situaci, kdy o stejnou informaci požádají postupně i jiní společníci, odpověď bude již více či méně připravena, a to může významně usnadnit a urychlit celý proces poskytování informací. Zvláště potom časově vytižený jednatel takový postup beze sporu ocení. Vedle toho samozřejmě není možné opomenout situaci, kdy dojde na soudní spor mezi společníkem a společností. V takovém případě je písemná podoba veškeré komunikace, včetně právě předmětných žádostí o informace *largo sensu* a odpovědí na ně, nesmírně důležitá kvůli pozdějšímu dokazování u soudu. Proto speciálně z tohoto důvodu je ideální komunikovat,

⁸⁷ Srov. Jak již bylo popsáno výše, společnost s ručením omezeným řadí právní teorie mezi kapitálové společnosti, nicméně s výrazným osobními prvky.

⁸⁸ Srov. GÜRLICH, R. *Společnost s ručením omezeným – právo společníka na informace, společnická žaloba, právo společníka na podíl na zisku. Novinky z rekonstrukce – advokátní kancelář. GÜRLICH & Co.*, č. 13, 2014, s. 1. [online]. [cit. dne 20. ledna 2023]. Dostupné z [www: <https://www-beck-online-cz.ezproxy.is.cuni.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=nrptembrgrpw44s7gezv66tpnm&rowIndex=0#>](https://www-beck-online-cz.ezproxy.is.cuni.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=nrptembrgrpw44s7gezv66tpnm&rowIndex=0#>).

⁸⁹ Srov. LÁLA, D. *Druhy podílů v kapitálových společnostech*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020. s. 107.

⁹⁰ Srov. EICHLEROVÁ, K. In ČERNÁ, S., ŠTENGLOVÁ, I., PELIKÁNOVÁ, I. a kol. *Právo obchodních korporací*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2015. s. 319.

⁹¹ Srov. § 357 odst. 1 z. o. k.

⁹² Srov. Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 10. 6. 2010, sp. zn. 7 Cmo 384/2009.

respektive vyřizovat žádosti společníků o informace *largo sensu*, pomocí datových schránek nebo doporučených zásilek s dodejkou, jelikož poté může dodejka sloužit jako listinný důkaz o tom, zda a kdy adresát doporučenou zásilku převzal.

V neposlední řadě je dobré dodat, že celý proces požadování a poskytování informací o společnosti se významně usnadňuje s rozvojem informačních technologií. Pomocí moderních technologií, které umožňují všemožné způsoby komunikace na dálku, je možné požadovat informace od jednatele bez nutnosti osobního kontaktu. I tyto nové technické možnosti 21. století výrazně zjednodušují výkon práva na informace *largo sensu*.⁹³

Na tomto místě se nabízí srovnání s německou právní teorií. Ta rozlišuje kolektivní a individuální právo na informace ve společnosti s ručením omezeným. Kolektivní právo na informace má více podob a může být vykonáno před samotným konáním jednání valné hromady nebo i v jeho průběhu. Může se jednat například o svolání valné hromady, sdělení programu jednání, návrhů usnesení, ale i další dokumenty, které jsou k programu přikládány jako třeba účetní závěrka, zpráva o vztazích apod.⁹⁴ Individuální právo na informace *largo sensu* je každému společníkovi zaručeno v rámci ustanovení § 51a GmbHG, a to na základě společníkova členství v dané společnosti s ručením omezeným. Informace o záležitostech společnosti jsou jednatele povinni společníkovi na jeho požádání neprodleně poskytnout. Dále jsou povinni umožnit každému společníkovi nahlédnout do účetních knih a dalších dokladů. Tato úprava je dle § 51a odst. 3 GmbHG kogentní.⁹⁵ I v české právní úpravě bychom mohli rozpoznat obdobné dělení, nicméně to si prozatím naše právní teorie zcela neosvojila.

Je třeba podotknout, že se nejedná o právo neomezené a neomezitelné. Nejvyšší soud ČR ve svém usnesení ze dne 22. 2. 2011, sp. zn. 29 Cdo 3704/2009 dovodil, že v právu společníka na informace *largo sensu* jsou zahrnuty pouze ty informace a doklady, které „jsou potřebné k tomu, aby společník získal rozumný přehled o záležitostech společnosti.“⁹⁶ a mohl řádně vykonat svá práva.⁹⁷ Mezi takové informace Nejvyšší soud ČR dle rozsudku ze dne 15. 4. 2020, sp. zn. 27 Cdo 2708/2018 řadí „zejména informace o rozsahu a struktuře jmění společnosti a o významnějších právních jednáních, který mohou mít na toto jmění vliv.“⁹⁸ V tomto rozsudku

⁹³ Srov. POKORNÁ, J. In POKORNÁ, J., LASÁK, J., KOTÁSEK, J. a kol. *Obchodní společnosti a družstva*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022, s. 301-302.

⁹⁴ Srov. LÁLA, D. *Druhy podílů v kapitálových společnostech*. Praha. 2019. Disertační práce. Univerzita Karlova. Právnická fakulta. s. 93-94.

⁹⁵ Srov. HEMMER, K. E., WÜST, A., SEUFFERT, G. *Kapitalgesellschaftsrecht*, (5. Auflage). Würzburg: Hemmer/Wüst Verlagsgesellschaft, 2014, s. 132.

⁹⁶ Srov. Shodně také usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 11. 2014, sp. zn. 29 Cdo 2779/2014 nebo také rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 15. 4. 2020, sp. zn. 27 Cdo 2708/2018.

⁹⁷ Srov. Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 15. 4. 2020, sp. zn. 27 Cdo 2708/2018.

⁹⁸ Srov. Shodně také Nejvyšší soud v usnesení ze dne 22. 2. 2011, sp. zn. 29 Cdo 3704/2009.

dovolací soud dále dodává „*Jakkoli musí společník svůj požadavek na poskytnutí informací či umožnění nahlédnout do dokladů specifikovat dostatečně určitě a srozumitelně (§ 553 o. z.), nelze na něj klást přehnané nároky co do popisu požadovaných informací či dokladů.*“ a současně poznamenává, že míra konkrétnosti se odvíjí od toho, že mu předmětné informace nejsou známé (a proto o ně žádá). Kdyby mu takové informace známé byly, nežádal by o ně. Kdyby i přes to žádal, taková žádost by byla posouzena jako šikanózní, jak bude rozebráno dále.

U akciové společnosti je tento účel užší. Ustanovení § 357 z. o. k. stanoví, že akcionář může na valné hromadě žádat vysvětlení od společnosti týkající se „*společnosti nebo jí ovládaných osob, je-li takové vysvětlení potřebné pro posouzení obsahu záležitostí zařazených na valnou hromadu nebo pro výkon jeho akcionářských práv na ní.*“ Vždy se tedy musí jednat o informace bezprostředně se vztahující k jednání valné hromady, tato podmínka pro společnost s ručením omezeným neplatí.

Dalším omezením, které je nepochybně na místě zmínit, je povinnost loajality, respektive z ní plynoucí obecná povinnost společníka nepoužívat údaje o společnosti, které se dozví v souvislosti s postavením společníka a výkonem práv a povinností z této účasti plynoucích způsobem, který by mohl společnosti škodit. S tímto závěrem se můžeme setkat v komentářové literatuře⁹⁹ a stejně tak v rozhodnutích Nejvyššího soudu ČR¹⁰⁰. Tato povinnost je zvláště důležitá ve světle toho, že na rozdíl od akciového práva,¹⁰¹ ve společnosti s ručením omezeným jednatel není oprávněn odmítnout poskytnutí informace společníkovi jen s odkazem na to, že takové poskytnutí by mohlo způsobit společnosti újmu. Judikatura současně rozšiřuje tuto povinnost i na společnosti ovládané, kterým společník touto cestou taktéž nesmí působit újmu.¹⁰²

2.3.1. Obchodní tajemství

Jak již bylo řečeno výše, v zákonem vypočtených případech je možné právo na informace částečně či zcela odepřít.¹⁰³ Nicméně Nejvyšší soud ČR dovedl, že ve společnosti s ručením omezeným nemůže dojít k odmítnutí poskytnutí informace *largo sensu* pouze z toho titulu, že předmětná informace, resp. údaje v dokladech společnosti, jsou chráněny jako obchodní

⁹⁹ Srov. HAVEL, B. In ŠTENGLOVÁ, I., HAVEL, B., CILEČEK, F., KUHN, P., ŠUK, P. *Zákon o obchodních korporacích. Komentář*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020, s. 375.

¹⁰⁰ Srov. Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 15. 4. 2020, sp. zn. 27 Cdo 2708/2018.

¹⁰¹ Srov. Dle § 358 z. o. k. je jedním z důvodů, pro které představenstvo či správní rada mohou zcela nebo částečně odmítnout poskytnout vysvětlení akcionáři ten, že by takové „*poskytnutí mohlo přivodit společnosti nebo jí ovládaným osobám újmu.*“

¹⁰² Srov. Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 15. 4. 2020, sp. zn. 27 Cdo 2708/2018.

¹⁰³ Srov. § 156 odst. 1 z. o. k.

tajemství.¹⁰⁴ Obchodní tajemství ve smyslu § 504 o. z., jež je v tomto ustanovení vymezeno několika definičními znaky, kterými jsou konkurenční význam, určitelnost, ocenitelnost, běžná nedostupnost v určitých obchodních kruzích, skutečnosti související s obchodním závodem, utajení. Naplněním všech těchto definičních znaků vzniká obchodní tajemství, pozbytím alespoň některého z nich zaniká. Nejedná se o formálně registrovanou či zapisovanou věc do veřejného rejstříku. Obchodní tajemství je věcí nehmotnou,¹⁰⁵ movitou¹⁰⁶ a nezastupitelnou. K dispozici s obchodním tajemstvím je třeba licence,¹⁰⁷ případně převod inominátní smlouvou.¹⁰⁸

Co se týče ochrany obchodního tajemství, obecně zajišťují jeho ochranu ustanovení o nekalé soutěži, konkrétně § 2985 o. z. ve spojení s § 2988 o. z. a následujícími. Jakožto věc je obchodní tajemství předmětem vlastnického práva a požívá tomu odpovídající vlastnickoprávní ochranu.¹⁰⁹ V rovině veřejnoprávní je obchodní tajemství také chráněno. A to například tak, že část správního spisu obsahující obchodní tajemství je vyloučena z nahlížení.¹¹⁰ Obchodní tajemství je také důvodem pro odepření poskytnutí informace dle § 9 zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů.¹¹¹

Opačný závěr se naproti tomu vztahuje na akcionáře akciové společnosti. Právo na vysvětlení,¹¹² jež je v akciovém právu ekvivalentem práva na informace *largo sensu* ve společnosti s ručením omezeným, nezahrnuje nárok na obchodní tajemství. Ustanovení § 358 odst. 2 z. o. k. stanoví, že informace obsažená ve vysvětlení „*musí být určitá a musí poskytovat dostatečný a pravdivý obraz o dotazované skutečnosti.*“ Ustanovení § 359 písm. a) z. o. k. jako jednu z možností,¹¹³ kdy představenstvo nebo správní rada mohou poskytnutí vysvětlení odmítnout, ať už zcela či částečně, stanoví situaci, kdy by takové poskytnutí mohlo přivodit újmu společnosti nebo jí ovládaným osobám. Obchodní tajemství je dle § 504 o. z. konkurenčně

¹⁰⁴ Srov. Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 15. 4. 2020, sp. zn. 27 Cdo 2708/2018 nebo také usnesení Nejvyššího soudu ze dne 22. 2. 2011, sp. zn. 3704/2009.

¹⁰⁵ Srov. § 496 odst. 2 o. z.

¹⁰⁶ Srov. § 498 odst. 2 o. z.

¹⁰⁷ Srov. § 2358 o. z.

¹⁰⁸ Srov. HUBKOVÁ, P. In PETROV, J., VÝTISK, M., BERAN, V. a kol. *Občanský zákoník*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2019, s. 559.

¹⁰⁹ Srov. Tamtéž.

¹¹⁰ Srov. Příkladem takového ustanovení je § 122 odst. 2 zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, ve znění pozdějších předpisů.

¹¹¹ Srov. HUBKOVÁ, P. In PETROV, J., VÝTISK, M., BERAN, V. a kol. *Občanský zákoník*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2019, s. 559.

¹¹² Srov. Ustanovení § 357 z. o. k., které právo na vysvětlení definuje jako právo, kdy je akcionář oprávněn „*požadovat a obdržet na valné hromadě od společnosti vysvětlení záležitostí týkajících se společnosti nebo jí ovládaných osob, je-li takové vysvětlení potřebné pro posouzení obsahu záležitostí zařazených na valnou hromadu nebo pro výkon jeho akcionářských práv na ní.*“

¹¹³ Srov. Dalšími případy jsou dle § 359 písm. b) z. o. k. vnitřní či utajovaná informace a dle písm. c) informace veřejně dostupná.

významnou skutečností, tudíž bezesporu informací, která by potenciálně byla schopna v rukou konkurence způsobit společnosti újmu.¹¹⁴ Akcionáři tudíž nevzniká nárok na to, aby mu bylo obchodní tajemství sděleno, nicméně stanovy mohou dané upravit jinak. Samo představenstvo, popřípadě správní rada hrají při žádosti o vysvětlení významnou roli. Právě tyto volené orgány musí s péčí řádného hospodáře¹¹⁵ vyhodnotit, zda dané vysvětlení, resp. poskytnutí informace, je schopno společnosti přivodit újmu či nikoliv, a v návaznosti na to informaci poskytnout anebo její poskytnutí odmítnout s odvoláním na některé z písmen § 359 z. o. k.

Je tedy patrné, že obchodní tajemství je skutečně značně chráněnou komoditou. Z pohledu autorky práce není tedy možné, aby bylo obchodní tajemství ve společnosti s ručením omezeným „volně“ k dispozici všem společníkům. Autorka se tedy přiklání spíše k závěrům Havla, který dochází k závěru, že „*společník nemá právo na znalost skutečností, které tvoří obchodní tajemství, ledaže mu takové právo dá společenská smlouva nebo rozhodnutí valné hromady*“.¹¹⁶ Argumentuje přitom tím, že vzhledem k oddělené majetkové struktuře společníků a společnosti, není společník vlastníkem obchodního tajemství a společnost tak musí odpovídajícím způsobem zajistit jeho utajení.¹¹⁷ A to třebaže se většina odborné veřejnosti¹¹⁸ shoduje na tom, že společník ve společnosti s ručením omezeným má na obchodní tajemství nárok.

Lze uvést příklad společností s ručením omezeným s velkým množstvím společníků. Tedy společnosti s roztržštěnou vlastnickou strukturou, kde dochází k maximálnímu potlačení osobního charakteru společnosti a zdaleka větší důraz je kladen na kapitálovou povahu. Společníci jsou zde chápáni prakticky jen jako investoři blízcí se postavením spíše akcionářům než naopak členům veřejné obchodní společnosti či komplementářům. V takových situacích, i přes to, že Nejvyšší soud ČR zdůraznil, že „*Tak jako jiná práva, i právo na informace musí společník vykonávat poctivě,¹¹⁹ čestně¹²⁰ a nesmí je zneužít.*“¹²¹, je třeba vnímat daná fakta realisticky. Společník, který nemá ke společnosti osobní vztah, snáze obchodní tajemství či

¹¹⁴ Srov. POKORNÁ, J. In LASÁK, J., DĚDIČ, J., POKORNÁ, J., ČÁP, Z. a kol. *Zákon o obchodních korporacích. Komentář*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2021, s. 853.

¹¹⁵ Srov. Na členy představenstva a správní rady, tedy členy volených orgánů v obchodní korporaci, dopadá povinnost péče řádného hospodáře dle § 159 odst. 1 o. z. Více viz pozn. č. 186.

¹¹⁶ Srov. HAVEL, B. In ŠTENGLOVÁ, I., HAVEL, B., CILEČEK, F., KUHN, P., ŠUK, P. *Zákon o obchodních korporacích. Komentář*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020, s. 377.

¹¹⁷ Tamtéž.

¹¹⁸ Srov. Tento názor zastává například Štenglová nebo Šuk srov. HAVEL, B. In ŠTENGLOVÁ, I., HAVEL, B., CILEČEK, F., KUHN, P., ŠUK, P. *Zákon o obchodních korporacích. Komentář*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020, s. 378.

¹¹⁹ Srov. § 6 odst. 1 o. z.

¹²⁰ Srov. § 212 odst. 1 věta první o. z.

¹²¹ Srov. § 8 o. z.

jakoukoli jinou získanou informací o společnosti využije neloajálním způsobem, resp. ektive především ke svému prospěchu bez ohledu na prospěch společnosti. Vždy by zde tedy měla panovat jistá vyváženost, proporcionalita, mezi zájmy společníka a zájmy společnosti.¹²² Společenská smlouva by měla v úpravě přístupu společníků k obchodnímu tajemství reflektovat vše od velikosti společnosti, počtu jejích společníků až po míru jejich osobní angažovanosti v činnosti společnosti.¹²³

¹²² Srov. shodně například Nejvyšší soud v rozsudku ze dne 15. 4. 2020, sp. zn. 27 Cdo 2708/2018 „Z řečeného se mj. podává, že společnost by měla společníkovi poskytnout požadované informace a umožnit mu nahlédnout do dokladů způsobem, který umožní společníkovi co nejsnazší realizaci jeho práva a který současně co nejméně zatíží samu společnost (princip proporcionality).“

¹²³ Srov. POKORNÁ, J. In POKORNÁ, J., LASÁK, J., KOTÁSEK, J. a kol. *Obchodní společnosti a družstva*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022, s. 302.

3. Výkon práva na informace *largo sensu*

3.1. Podmínky a rozsah výkonu práva na informace *largo sensu*

Jak již bylo řečeno výše, právo na informace, jakožto jedno ze základních práv společníka plynoucích z jeho účasti ve společnosti,¹²⁴ náleží každému společníkovi společnosti s ručením omezeným. Toto právo zahrnuje takové informace, jež jsou potřebné k tomu, aby společník získal rozumný přehled o záležitostech společnosti a v rozsahu, který je nezbytný pro řádný výkon jeho dalších společnických práv a povinností.¹²⁵ Současně Nejvyšší soud ČR opakovaně zdůrazňuje, že hlavním účelem tohoto práva je plně realizovat právo podílet se na řízení společnosti s ručením omezeným a kontrolovat její činnost.¹²⁶ Vzhledem k tomu, že zákonná úprava ve spojení s judikатурním výkladem nabízí společníkům značně široké pole informací, které mohou o společnosti získat, je třeba pohlížet i na to, jakým způsobem je zajištěna bezpečnost takových informací. Loajalita vůči společnosti je jedna z mála povinností, která společníkovi plyne z jeho účasti ve společnosti s ručením omezeným společníkovi plyne a hraje klíčovou roli i v případě práva na informace *largo sensu*.

3.1.1. Povinnost mlčenlivosti

Nejvyšší soud ČR ve své rozhodovací praxi vyslovil závěr, že „*Princip loajality je výkladovým pravidlem, v jehož rámci je třeba interpretovat jednotlivé a dílčí povinnosti společníka vůči společnosti.*“¹²⁷ To mimo jiné znamená, že princip loajality prostupuje celým právem obchodních korporací, respektive právem společností s ručením omezeným, konkrétně těmi částmi, kde se jedná o povinnosti společníka a dopadů jejich řádného plnění či jejich neplnění. To platí obecně, Nejvyšší soud se ale ve své rozhodovací praxi věnuje i konkrétně vztahu povinnosti loajality společníka a jeho práva na informace *largo sensu*. Jak dovolací soud podotkl v dalším ze svých rozsudků ve vztahu k § 212 odst. 1 větě první o. z. „*Z povinnosti loajality společníka vyplývá, že nesmí zpřístupnit třetím osobám žádné informace, jež se dozvěděl v souvislosti se svým postavením společníka (a výkonem práv plynoucích z účasti ve společnosti, zejm. práva na informace) a jejichž zpřístupnění třetím osobám by mohlo způsobit společnosti újmu (stejný závěr je třeba vztáhnout na případy, ve kterých by újma hrozila osobám ovládaným společností).*“ Nejvyšší soud ČR zde vychází ze svého dřívějšího usnesení ze dne 31. 8. 2015, sp. zn. 29 Cdo 1436/2014, kde se věnoval rozsahu povinnosti loajality společníka

¹²⁴ Srov. Právo plynoucí z účasti v obchodní korporaci ve smyslu ustanovení § 31 z. o. k.

¹²⁵ Srov. Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 15. 4. 2020, sp. zn. 27 Cdo 2708/2018 shodně také rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 27. 10. 2020, sp. zn. 27 Cdo 368/2019.

¹²⁶ Srov. Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 20. 5. 2014, sp. zn. 29 Cdo 2189/2012.

¹²⁷ Srov. Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 26. 6. 2007, sp. zn. 29 Odo 387/2006.

společnosti s ručením omezeným z hlediska zákazu konkurence¹²⁸ a ustanovení § 212 odst. 1 věty první o. z., která stanoví, že členství člena korporace ho zavazuje se vůči ní chovat čestně a zachovávat její vnitřní řád.¹²⁹ V tomto usnesení Nejvyšší soud ČR také dovedl, že z povinnosti loajality vyplývá i povinnost mlčenlivosti.¹³⁰ Jelikož zachovávat mlčenlivost o záležitostech, které mohou být pro společnost citlivé, respektive nějakým způsobem významné,¹³¹ znamená jednat ve prospěch společnosti. I Nejvyšší soud ČR se dále vyslovil tak, že je zřejmé, že právní úprava mlčenlivosti společníka společnosti s ručením omezeným vychází ze závěru, že zájmem společníka je zachovávat mlčenlivost o všech záležitostech společnosti, a to proto, že zákon zatěžuje jiné osoby získávající takové informace zatěžuje speciální povinností mlčenlivosti.¹³² Ačkoliv společníkovi tedy žádnou specifickou povinnost mlčenlivosti zákon přímo neukládá, neznámá to, že se na něj žádná taková povinnost nevztahuje. Jak plyne z judikatury Nejvyššího soudu ČR, povinnost mlčenlivosti se dovozuje z povinnosti loajality. Beze všeho nelze zapomenout ani na argument obecné smluvní mlčenlivosti mezi kontrahujícími stranami dle ustanovení § 1730 odst. 2 o. z., a to s ohledem na uzavřenou společenskou smlouvu, jež jsou její strany, tj. společníci, povinni dodržovat.¹³³

3.1.2. Rozsah výkonu práva na informace *largo sensu*

K rozsahu (výkonu) práva na informace *largo sensu* se autorka práce věnovala již v předcházející části práce. Na tomto místě by ovšem ráda shrnula podstatné. Není sporu o tom, že právo na informace *largo sensu* ve společnosti s ručením omezeným není neomezené a neomezitelné. Judikatura i odborná veřejnost se shoduje v tom, že je možné, aby společenská

¹²⁸ Srov. Soud v tomto usnesení došel k závěru, že společníka nestihá ex lege zákaz konkurence, ale případná omezení může stanovit společenská smlouva. A že ze samotného principu loajality neplyne povinnost společníka poskytovat společnosti jakoukoliv konkurenční výhodu.

¹²⁹ Srov. V době účinnosti zákona o společnosti s r. o. měli *revisoři* dle § 45 odst. 6 tohoto zákona povinnost složit přísahu, která zahrnovala i povinnost uchovávat skutečnosti o obchodních a provozních poměrech, které se v souvislosti s výkonem svého úřadu dozvěděli, v tajnosti. Dle § 146 téhož zákona za porušení takové povinnosti hrozila pořádková pokuta až do výše 2 000 korun srov. WOREL, J. O. *Společnost s ručením omezeným: Systematické zpracování zákona ze dne 6. března 1906 č. 58 ř. z., s motivy k němu podává a s německým právem srovnává*. Praha: Sborník věd právních a správních (Bursík & Kohout), 1906. 121 s. [online]. [cit. dne 20. února 2023]. Dostupné z [www: <https://digi.law.muni.cz/handle/digilaw/13904>](https://digi.law.muni.cz/handle/digilaw/13904)

¹³⁰ Srov. Shodně také v rozsudku Nejvyššího soudu ČR ze dne 15. 4. 2020, sp. zn. 2708/2018, kde soud došel k závěru, že z povinnosti loajality plyne obecná povinnost nezacházet se získanými informacemi o společnosti tak, aby mohly způsobit společnosti újmu.

¹³¹ Srov. Příkladem mohou být konkurenčně významné skutečnosti.

¹³² Srov. Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 22. 2. 2011, sp. zn. 29 Cdo 3704/2009, kde se soud vyjadřuje k ustanovení již neplatné právní úpravy, tj. ustanovení § 122 zákona č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, nicméně autorka práce má za to, že tyto závěry lze aplikovat i na současnou právní úpravu.

¹³³ Srov. HAVEL, B. In ŠTENGLOVÁ, I., HAVEL, B., CILEČEK, F., KUHN, P., ŠUK, P. *Zákon o obchodních korporacích. Komentář*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020, s. 375.

smlouva upravila rozsah práva na informace náležející společníkům, popřípadě modifikovala jeho rozsah dle různých druhů podílů.¹³⁴

Rozsah je obecně judikatorně definován tak, že společník může požadovat jedině takové informace „*kteřé jsou potřebné k tomu, aby získal rozumný přehled o záležitostech společnosti (včetně osob jí ovládaných, jsou-li společnosti takové informace k dispozici) a mohl řádně vykonat svá práva.*“¹³⁵ Nejvyšší soud ČR ve stejném rozsudku dále upřesňuje, že mezi takové informace dle jeho závěru patří „*zejména informace o rozsahu a struktuře jmění společnosti a o významnějších právních jednání, která mohou mít na toto jmění vliv.*“ Současně, právo společníka nelze omezovat tak, že by mu bylo umožněno nahlížet pouze do konkrétních dokladů, jejichž existence je mu známa.¹³⁶ Zprvč by došlo ke zcela nepřiměřenému omezení jednoho ze základních společnických práv a zadruhé by takové jednání minimálně zčásti postrádalo smysl, jelikož by společník žádal o něco, co již pravděpodobně zná. Takové vymezení ale dle autorky práce stále není dostatečné a je k němu třeba jedním dechem ještě dodat, že to vše platí jen za podmínky, kdy není výkon práva šikanózní. V takovém případě by nebylo možné hovořit o konformním rozsahu, taková žádost o informace může být ze strany společnosti odmítnuta.

Zde se nabízí srovnání se slovenskou právní úpravou. V ustanovení § 122 obchodného zákonníku je stanoveno, že společníci mají právo požadovat od jednatelů informace o záležitostech společnosti a nahlížet do dokladů společnosti. Vzhledem k tomu, že předmětné ustanovení je poněkud strohé, o to více vyžaduje autoritativní výklad. Zásadním a přelomovým výkladem bylo usnesení Nejvyššího soudu SR ze dne 29. května 2019, sp. zn. Obdo 21/2019, kde se soud vyjádřil k obsahu a rozsahu informačního práva společníků společnosti s ručením omezeným. Vyslovil se, že toto právo je společníkům přiznáno pouze ohledně nejdůležitějších záležitostí společnosti a současně nemá právo požadovat informace *largo sensu* týkající se běžného chodu společnosti a uvádí dokonce konkrétní příklady. Toto rozhodnutí je slovenskou odbornou veřejností značně kritizováno, jelikož Nejvyšší soud SR přinesl dva neurčité pojmy, které činí další výkladové problémy. Zmíněné rozhodnutí tak vedlo jen k oslabení procesních oprávnění společníka společnosti s ručením omezeným například při *actio pro socio* proti jednatelům.¹³⁷ Autorka práce má tedy za to, že v tomto směru je na tom česká právní úprava

¹³⁴ Srov. Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 15. 4. 2020, sp. zn. 27 Cdo 2708/2018 a shodně také EICHLEROVÁ, K. In ČERNÁ, S., ŠTENGLOVÁ, I., PELIKÁNOVÁ, I. a kol. *Právo obchodních korporací*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2021. s. 353.

¹³⁵ Srov. Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 15. 4. 2020, sp. zn. 27 Cdo 2708/2018.

¹³⁶ Srov. Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 22. 2. 2011, sp. zn. 29 Cdo 3704/2009.

¹³⁷ Srov. OVEČKOVÁ, O. a kol. *Obchodný zákonník. Veľký komentár. Zväzok I (§ 1 až 260)*. 2. vydanie. Bratislava: Wolters Kluwer s. r. o., 2022, s. 1133–1134.

velice dobře a obdobné zužování společnických práv by mohlo vést k popření samotné podstaty společnosti s ručením omezeným.

3.1.3. Šikanózní výkon práva na informace *largo sensu*

Šikanózní výkon definuje judikatura jako jednání (v tomto případě žádost společníka společnosti s ručením omezeným o informace *largo sensu*), které nesměřuje k zákonem předpokládaným cílům takových žádostí. Těmito cíli se rozumí již zmiňovaný rozumný přehled o záležitostech společnosti a řádný výkon dalších práv a povinností společníka. Nejvyšší soud ČR se vyslovil, že společník nesmí své právo vykonávat způsobem, který by společnost omezoval v její činnosti, případně jí způsoboval nepřiměřené náklady. K tomu ale dovolací soud dodává, že tento zákaz platí čistě jednostranně, jelikož šikanujícím způsobem nesmí postupovat ani společnost při odepření takového práva.¹³⁸ Takový postup je slovy Nejvyššího soudu škodlivý a nežádoucí.¹³⁹ V teorii se může zdát snadné odmítnout poskytnutí informací na základě zneužití tohoto práva k šikaně společnosti či jiných společníků, nicméně v praxi může být značně problematické určení toho, co je a není šikanujícím jednáním. Na to ale dává judikatura¹⁴⁰ odpověď právě již zmíněným definováním rozsahu daného práva.¹⁴¹ Současně autorka práce souhlasí s Havlem, který uvádí, že taková žádost a její rozsah by měl být v souladu se zvyklostmi či standardy, jež jsou nastoleny v té oné konkrétní společnosti.¹⁴² Zcela nepochybně by měl být ponechán prostor pro přizpůsobování zákonných pravidel *ad hoc* situaci a poměrům konkrétní společnosti s ručením omezeným. A to i vzhledem k tomu, že společnost s ručením omezeným stojí na pomezí osobních a kapitálových obchodních korporací a dokáže se díky jejímu smíšenému charakteru velice dobře přizpůsobovat úzké, ale případně naopak i značně roztržité společnické základně.

3.2. Pořizování kopií

Pořizování kopií při nahlížení do dokladů společnosti a kontrole údajů obsažených v předložených dokladech je z povahy věci součástí práva na informace. Důvodů je mnoho, nicméně jedním z hlavních je nepochybně možnost společníka doklad důkladně podrobit

¹³⁸ Srov. Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 22. 2. 2011, sp. zn. 29 Cdo 3704/2009 a shodně také usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 11. 2014, sp. zn. 29 Cdo 2779/2014 nebo také rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 21. 11. 2018, sp. zn. 14 Cmo 278/2017.

¹³⁹ Srov. Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 26. 6. 2007, sp. zn. 29 Odo 387/2006.

¹⁴⁰ Srov. rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 15. 4. 2020, sp. zn. 27 Cdo 2708/2018.

¹⁴¹ Srov. POKORNÁ, J. In LASÁK, J., DĚDIČ, J., POKORNÁ, J., ČÁP, Z. a kol. *Zákon o obchodních korporacích. Komentář*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2021, s. 854.

¹⁴² Srov. HAVEL, B. In ŠTENGLOVÁ, I., HAVEL, B., CILEČEK, F., KUHN, P., ŠUK, P. *Zákon o obchodních korporacích. Komentář*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020, s. 375.

kontrole, a to i včetně konzultace s odborníky jako je například daňový poradce.¹⁴³ Kontrola by totiž nemusela být dostatečná například kvůli místu, kde se doklady nacházejí (typicky sídlo společnosti), dalším příkladem může být přístupnost vnitřního informačního systému společnosti, kde jsou doklady uloženy. Pokud by společníkovi nebylo umožněno pořizovat si kopie dokumentů, tyto příkladmo zmíněné situace by mohly vést k nepřiměřenému omezení práv společníka. Nicméně přestože právo na informace *largo sensu* zahrnuje právo pořizovat si kopie, originály musí být vždy pod úplnou kontrolou společnosti. Dokumenty totiž mohou mít mimo jiné i veřejnoprávní význam, například v rovině zákona o účetnictví nebo daňových předpisů. Není tedy možné dokumenty společníkovi jen tak bez dalšího poskytnout na dobu neurčitou bez představy, kde se dokumenty nachází. Na to by měla pamatovat společenská smlouva či vnitřní předpis společnosti, ale především jednatel, který s péčí řádného hospodáře informace za společnost poskytuje.¹⁴⁴

Jinak je tomu v případě tiché společnosti. V tomto případě společnost není povinna tichému společníkovi doklady ze zákona vydat. Pokud není ve smlouvě o tiché společnosti ujednáno jinak, tichý společník má pouze právo prohlédnout si doklady například v sídle společnosti.¹⁴⁵ Výjimkou je ale účetní závěrka, tam se úprava liší. Tichý společník má právo bez zbytečného odkladu obdržet stejnopis účetní závěrky, jak stanoví kogentní ustanovení § 2749 odst. 2 o. z. Tyto závěry lze podpořit argumentem, že smyslem a účelem práva na informace *largo sensu* je umožnit společníkovi řádný výkon dalších práv a povinností vyplývajících z účasti ve společnosti.¹⁴⁶ Tichý společník ale tyto další společnická práva a povinnosti nemá, jeho jediným zájmem je vyplacení jeho podílu na zisku společnosti. Účel práva na informace *largo sensu* je v tomto případě tedy umožnit tichému společníkovi získat informace o výsledcích podnikání dané společnosti. A to kvůli kontrole toho, zda mu byl zisk vyplacen v odpovídající výši.¹⁴⁷ K opačným závěrům dospívá například Josková.¹⁴⁸ Autorka práce se ale přiklání k převládajícímu názoru. Dle jejího názoru je zcela legitimní, aby byla právní úprava v případě tiché společnosti o to více dispozitivní a nadbytečně nechránila práva tichého společníka, která mu ze zákona ostatně ani nenáleží.

¹⁴³ Srov. Přizvání třetích osob ke kontrole dokladů je možné pouze s osobami, které jsou zavázány ze zákona k povinnosti mlčenlivosti anebo které společnosti doloží, že se zavázaly alespoň ke stejné mlčenlivosti jako společník srov. bod 3.1.1.

¹⁴⁴ Srov. POKORNÁ, J. In POKORNÁ, J., LASÁK, J., KOTÁSEK, J. a kol. *Obchodní společnosti a družstva*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022, s. 302.

¹⁴⁵ Srov. Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 17. 12. 2002, sp. zn. 29 Odo 886/2002.

¹⁴⁶ Srov. Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 15. 4. 2020, sp. zn. 27 Cdo 2708/2018.

¹⁴⁷ Srov. GURIČOVÁ, J., LASÁK, J. In PETROV, J., VÝTISK, M., BERAN, V. a kol. *Občanský zákoník*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2019, s. 2902.

¹⁴⁸ Srov. JOSKOVÁ, L. In MELZER, F., TÉGL, P. a kol. *Občanský zákoník § 2716–2893. Velký komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021, s. 103.

Za účinnosti zákona o společnosti s r. o. mohli společníci – navrhovatelé¹⁴⁹ nahlédnout do revisní zprávy pouze v obchodních místnostech, tedy pouze v sídle společnosti. Vedle toho byla revisní zpráva zařazena na pořad nejbližší valné hromady,¹⁵⁰ kde musela být nahlas přečtena, a tak se s ní mohli seznámit všichni společníci. Přesto, že možnosti seznámení se se závěry revisní zprávy (informacemi) byli omezené, už zde je tedy vidět trend toho, že ačkoli o informace, resp. o kontrolu záležitostí společnosti, žádala i třeba jen 1/10 společníků, s následnými zjištěními (revisní zprávou), tj. informacemi, museli mít možnost seznámit se všichni společníci společnosti s ručením omezeným.¹⁵¹

3.3. Trvání práva na informace *largo sensu*

Zákon se k otázce trvání práva na informace explicitně nevyjadřuje, nicméně se jedná o právo plynoucí z účasti společníka ve společnosti s ručením omezeným, a tudíž logickou úvahou se dá dospět k závěru, že toto právo vzniká se vznikem členství a zaniká se zánikem členství společníka ve společnosti. Nicméně je známým faktem, že v právu není nic tak jednoduché a zpravidla na nic neexistuje univerzální odpověď.

Proto se nabízí otázka, zda toto právo se zánikem účasti společníka ve společnosti zaniká jaksi „absolutně“ a společník nemůže vykonat své právo ani například zpětně. Anebo, zda je možné, aby zpětně nahlédl do dokladů společnosti či získal informace o společnosti, které tu byly v době, kdy byl členem dané společnosti a o tyto informace mohl ve smyslu § 155 z. o. k. požádat a úspěšně je získat. Jak bylo již zmíněno, Nejvyšší soud ČR zastává názor, že hlavním účelem a smyslem práva na informace *largo sensu* je umožnění řádného výkonu dalších práv společníka, včetně práva podílet se na řízení společnosti, a právo podílet se na kontrole její činnosti, a tyto práva beze sporu zanikají společně se zánikem společnickovy účasti ve společnosti.¹⁵² Jestliže tedy zanikne účel a smysl práva na informace, není důvod, aby nadále přežívalo i toto právo samotné. A proto i autorka práce dochází k závěru, že společník nemá právo zpětně vykonat své právo na informace *largo sensu*. Pokud by právo mělo přežívat jednalo by se dle autorky o nepřiměřený zásah do práv a vnitřních záležitostí společnosti.

V praxi by se zejména jednalo o případy soudních sporů mezi společnostmi a bývalým společníkem. A jak bylo dovozeno judikaturou, společník v takovém případě může dané

¹⁴⁹ Srov. Více viz bod 2.1.1.

¹⁵⁰ Srov. Pokud *revisoři* dospěli k závěru, že došlo k porušením, musela být valná hromada svolána bezodkladně. Srov. WOREL, J. O. *Společnost s ručením omezeným: Systematické zpracování zákona ze dne 6. března 1906 č. 58 ř. z., s motivy k němu podává a s německým právem srovnává*. Praha: Sborník věd právních a správních (Bursík & Kohout), 1906. 121 s. [online]. [cit. dne 20. února 2023]. Dostupné z [www: <https://digi.law.muni.cz/handle/digilaw/13904>](https://digi.law.muni.cz/handle/digilaw/13904).

¹⁵¹ Srov. Tamtéž.

¹⁵² Srov. Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 20. 5. 2014, sp. zn. NS 29 Cdo 2189/2012.

doklady označit jako důkazy, a následně si je soud od společnosti vyžádá. V rámci zachování principu proporcionality, nedojde k neúměrnému zásahu do práv a vnitřních záležitostí společnosti a současně společníkovi není odepřeno použít dané listiny, respektive informace o společnosti jako důkazy.¹⁵³ Další z problematických situací by mohla typicky vyvstat při převodu podílu koupí. Nabyvatel chce beze sporu před vstupem do společnosti znát především všechna rizika, informace o nich by pravděpodobně nejsnáze získal právě výkonem práva na informace *largo sensu*, ale jak plyne ze závěrů výše, jestliže ještě není společníkem, nepožívá tohoto práva, které plyne právě až z účasti ve společnosti. Přípustnou variantou tedy je, že mu informace poskytne prodávající, jakožto dosavadní společník, s podmínkou zachování mlčenlivosti o všech těchto důvěrných skutečnostech, které se nabyvatel o společnosti dozví, a to v souladu s § 1730 odst. 2 o. z. a § 155 z. o. k.¹⁵⁴

3.4. Poskytnutí informací o společnosti třetím osobám

V předchozí části autorka práce rozebrala mimo jiné i právo na informace potenciálně budoucího společníka (z pohledu společnosti třetí osoby), na což plynule navazuje téma poskytování informací o společnosti třetím osobám obecně, respektive požadování těchto informací třetími osobami.¹⁵⁵ Zákon výslovně umožňuje, aby informace o společnosti získali i společníkovi zástupci, když v § 155 z. o. k. stanoví „*to¹⁵⁶ platí obdobně pro společníkova zástupce, bude-li zavázán alespoň ke stejné mlčenlivosti jako společník a společnosti tuto skutečnost doloží.*“ Jak se zamýšlí Pokorná, je otázkou, zda je tento okruh nějakým způsobem omezen na konkrétní okruh odborníků či nikoliv.¹⁵⁷ A to vzhledem k tomu, že stará právní úprava výslovně umožňovala zmocnit k žádosti o informace ohledně záležitostí společnosti, nahlížení do dokladů společnosti a ke kontrole tam obsažených údajů pouze auditora či daňového poradce.¹⁵⁸ Tomuto problému se ale dnešní právní úprava elegantně vyhnula, když použila formulaci uvedenou výše, tedy pro třetí osoby pouze stanovila podmínku mlčenlivosti. Třetí osobou může být prakticky kdokoliv, kdo se zaváže k dostatečné mlčenlivosti a společnosti to doloží.

¹⁵³ Srov. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 20. 5. 2014, sp. zn. 29 Cdo 2189/2012.

¹⁵⁴ Srov. K pojmu „mlčenlivost“ více viz bod 3.1.1. a ohledně poskytnutí informací třetím osobám ze strany společníka více viz kapitola 3.3.

¹⁵⁵ Srov. „Třetími osobami“ jsou označovány pouze subjekty, se kterými společnost s ručením omezeným jedná v soukromoprávních vztazích.

¹⁵⁶ Srov. Ustanovení odkazuje na první část věty, která stanoví, že společník může na valné hromadě i mimo ni požadovat od jednatelů informace o společnosti, nahlížet do dokladů společnosti a kontrolovat údaje tam obsažené.

¹⁵⁷ Srov. POKORNÁ, J. In LASÁK, J., DĚDIČ, J., POKORNÁ, J., ČÁP, Z. a kol. *Zákon o obchodních korporacích. Komentář*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2021, s. 853.

¹⁵⁸ Srov. Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů v § 122 odst. 2 stanovoval, že společníci mají „*právo požadovat od jednatelů informace o záležitostech společnosti a nahlížet do dokladů společnosti a kontrolovat tam obsažené údaje nebo k tomu zmocnit auditora nebo daňového poradce.*“

Dalo by se namítnou, že se jedná o vnitřní záležitosti společnosti, ke kterým třetí osoby nemají a neměly by mít přístup. Bylo by ale naivní si myslet, že každý společník je odborník na vše.¹⁵⁹ Jen pokud je společníkům umožněno konzultovat skutečnosti týkající se společnosti s odborníky s různých odvětví, která jsou zrovna pro dané téma relevantní, tak se dá zajistit efektivní a erudované rozhodování ve prospěch společnosti.¹⁶⁰ Stále ale platí, v souladu se zásadou loajality,¹⁶¹ že společník nesmí poskytnout, respektive zpřístupnit údaje, které se dozvěděl v souvislosti s postavením společníka, a to včetně těch zjištěných v důsledku výkonu práva na informace *largo sensu*, třetím osobám, mohlo-li by takové zpřístupnění způsobit společnosti újmu.¹⁶²

Když zákon stanoví „*bude-li zavázán alespoň ke stejné mlčenlivosti jako společník*“ není na první pohled patrné, jakou mlčenlivost měl zákonodárce na mysli. A to zejména vzhledem k tomu, že společníkovi není žádná speciální povinnost mlčenlivosti ze zákona uložena, jak již bylo rozebráno výše.¹⁶³ Povinnost mlčenlivosti se samozřejmě nevztahuje na údaje o společnosti veřejně přístupné, jež jsou zveřejněny v obchodním rejstříku a založeny ve sbírce listin.¹⁶⁴ Nicméně ohledně údajů, které takto přístupné nejsou, musí být třetí osoba smluvně zavázána k povinnosti mlčenlivosti ohledně všech skutečností, které se dozví v souvislosti s výkonem zástupčího oprávnění. To neplatí, plyne-li třetí osobě povinnost mlčenlivosti z právního předpisu,¹⁶⁵ v takovém případě postačí doložit, že se jedná o například advokáta

¹⁵⁹ Srov. S tím mimo jiné počítá i německá právní úprava. Dle té sice právo na informace náleží výhradně osobně společníkovi, ale komentářová literatura uvádí, že společník si může přizvat znalce, pokud existuje riziko, že sám nemá potřebné odborné znalosti k pochopení nebo posouzení dokumentů. Ve světle zájmu společnosti na utajení skutečností však mohou být takovými znalci v zásadě pouze osoby, které profesně podléhají povinnosti mlčenlivosti, např. auditori, daňoví poradci nebo advokáti. Ve výjimečných případech mohou být jako znalci osloveny i jiné důvěryhodné osoby, pokud bude společnosti zajištěna odpovídající mlčenlivost, např. poradci v určitém oboru, kteří jsou profesně zavázáni k mlčenlivosti. Společnost zpravidla nemůže účast takového znalce odmítnout, ledaže by se jednalo o zcela triviální otázky. Tak dovozuje soudní praxe například v usnesení Bavorského vrchního zemského soudu ze dne 22. prosince 1988, sp. zn. 3 Z 157/88 nebo také v usnesení Vrchního zemského soudu ve Frankfurtu nad Mohanem ze dne 10. srpna 1995, sp. zn. 20 W 364/92. Srov. SCHINDLER in ZIEMONS, JAEGER, PÖSCHKE a kol., *Beck'scher Online-Kommentar GmbHG*. 54. vydání. Verlag C. H. Beck München. [on-line]. [cit. dne 10. února 2023] dostupné z [www: <https://beck-online.beck.de>](https://beck-online.beck.de).

¹⁶⁰ Srov. POKORNÁ, J. In LASÁK, J., DĚDIČ, J., POKORNÁ, J., ČÁP, Z. a kol. *Zákon o obchodních korporacích. Komentář*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2021, s. 853.

¹⁶¹ Srov. usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 31. 8. 2015, sp. zn. 29 Cdo 1436/2014.

¹⁶² Srov. POKORNÁ, J. In LASÁK, J., DĚDIČ, J., POKORNÁ, J., ČÁP, Z. a kol. *Zákon o obchodních korporacích. Komentář*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2021, s. 855.

¹⁶³ Srov. Více viz bod 3.1.1.

¹⁶⁴ Srov. Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 20. 3. 2003, sp. zn. NS 29 Odo 396/2002.

¹⁶⁵ Srov. Příkladem může být zákonná povinnost mlčenlivosti advokáta dle ustanovení § 21 odst. 1 zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii, ve znění pozdějších předpisů, dle kterého je advokát povinen zachovávat mlčenlivost o veškerých skutečnostech, o kterých se dozvěděl v souvislosti s poskytováním právních služeb. Další příkladem je zákonná povinnost mlčenlivosti daňového poradce dle ustanovení § 6 odst. 9 zákona č. 523/1992 Sb., o daňovém poradenství a Komoře daňových poradců České republiky, ve znění pozdějších předpisů, dle kterého je daňový poradce povinen zachovávat mlčenlivost o všech skutečnostech, o nichž se dozvěděl v souvislosti s výkonem daňového poradenství.

společníka.¹⁶⁶ Doložení toho, že se zástupce zavázal k povinnosti mlčenlivosti nebude třeba ani v případě zastoupení společníka společníkem jiným stejné společnosti s ručením omezeným, jelikož jeho povinnost k mlčenlivosti taktéž vyplývá, shodně jako u zastoupeného společníka, ze zákona, resp. z jeho účasti ve společnosti. V ostatních případech je třeba vždy zavázání se k mlčenlivosti společnosti doložit.

3.5. Výkon vůči dceřiným společnostem

Právní úprava práva na vysvětlení v akciové společnosti pamatuje i na získávání informací o osobách ovládaných společností. Ustanovení § 357 odst. 1 z. o. k. jasně stanoví, že pokud je vysvětlení potřebné pro posouzení obsahu záležitostí zařazených na valnou hromadu nebo pro výkon akcionářských práv na ní, je akcionář oprávněn od společnosti na valné hromadě požadovat a obdržet vysvětlení týkající se i osob ovládaných společností. Ve srovnání s úpravou vztahující se na akciovou společnost úprava týkající se společnosti s ručením omezeným chybí. Judikatura¹⁶⁷ dovodila, že společník má právo na informace *largo sensu* i ohledně ovládané společnosti, jsou-li společnosti takové informace známy. Současně rozšiřují povinnost společníka neposkytnout informace, s nimiž se seznámil v postavení společníka a v souvislosti s výkonem práv a povinností vyplývajících z jeho účasti ve společnosti, třetím osobám, pokud by toto zpřístupnění mohlo způsobit společnosti nebo osobám, které jsou společností ovládané, újmu.¹⁶⁸

Opět se nabízí srovnání s německou právní úpravou. Ze systematického výkladu § 51a odst. 1 a § 51a odst. 2 GmbHG vyplývá, že povinnost poskytovat společníkům na vyžádání informace o záležitostech společnosti, respektive nahlížet do dokladů společnosti, se vztahuje i na přidružené podniky.¹⁶⁹ A dále také může být odepřeno poskytnutí informace, pokud na základě poskytnutí informací hrozí společnosti nebo přidruženému podniku nějaká určitá nikoliv nepodstatná nevýhoda.¹⁷⁰

¹⁶⁶ Srov. HAVEL, B. In ŠTENGLOVÁ, I., HAVEL, B., CILEČEK, F., KUHN, P., ŠUK, P. *Zákon o obchodních korporacích. Komentář*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020, s. 375.

¹⁶⁷ Srov. Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 15. 4. 2020, sp. zn. 27 Cdo 2708/2018.

¹⁶⁸ Srov. Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 15. 4. 2020, sp. zn. 27 Cdo 2708/2018.

¹⁶⁹ Německá právní úprava používá pojem evropského práva „přidružený podnik“, jež je chápán širěji než ovládaná osoba. Přidruženým podnikem se dle čl. 111 směrnice 2009/138/ES rozumí buď dceřiný podnik, nebo jiný podnik, ve kterém je držena účast nebo podnik spojený s jiným podnikem vztahem ve smyslu čl. 12 odst. 1 směrnice 83/349/EHS. Podnikem jako takovým se potom rozumí samostatná ekonomická jednotka. Pojem „podnik“ je tedy širší než pojem „osoba“, jelikož podnik nemusí mít právní osobnost. Srov. ČERNÁ, S. In ČERNÁ, S., ŠTENGLOVÁ, I., PELIKÁNOVÁ, I., DĚDIČ, J. a kol. *Obchodní právo – podnikatel, podnikání, závazky s účastí podnikatele*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2016. s. 120-122.

¹⁷⁰ Srov. HEMMER, K. E., WÜST, A., SEUFFERT, G. *Kapitalgesellschaftsrecht*, (5. Auflage). Würzburg: Hemmer/Wüst Verlagsgesellschaft, 2014, s. 133.

Jak je tedy možné vidět, i německá právní úprava se přiklání k rozšíření i na přidružené podniky. Autorka práce má za to, že je to vhodné i v českém právním prostředí a mělo by tedy být umožněno společníkům získávat informace o ovládaných osobách, pokud jsou takové informace nezbytné pro získání rozumného přehledu o záležitostech společnosti a k řádnému výkonu společnických práv a povinností, jak stanoví judikatura.¹⁷¹ Pokud by totiž došlo bez dalšího k zavržení této možnosti, mohlo by dojít k nelegitimnímu zkrácení základního práva společníka a dostat se tak do rozporu se smyslem a účelem práva na informace *largo sensu*.

Autorka práce má současně za to, že je třeba vždy zachovávat poměry konkrétní formy společnosti. Jestliže v situaci, kdy mateřská společnost je společností s ručením omezeným a dceřiná společnost je akciovou společností, a společník mateřské společnosti žádá informace o společnosti dceřiné, není možné tímto způsobem obejít poměry a limity akciové společnosti a získat informace týkající se například obchodního tajemství této společnosti. Pokud tedy stanoví dceřiná společnost nestanoví jinak a právo akcionářů nerozšíří například i o zmíněné obchodní tajemství, společník mateřské společnosti také nemá právo se k takovým informacím dostat.

Současně se autorka práce domnívá, že by společník měl při žádosti o informace vždy postupovat skrze společnost, jejímž přímým členem je. Jelikož jde o osobní právo společníka a v první řadě o řádný výkon jeho společnických práv a povinností plynoucích mu z jeho účasti v této společnosti, ze které mu vyplývá právě i právo na informace *largo sensu*. Na podporu této teze lze argumentovat i usnesením dovolacího soudu, který dovozuje, že aby společník získal rozumný přehled o záležitostech společnosti, může žádat i o informace o ovládaných osobách.¹⁷² Z řečeného tedy vyplývá, že o informace o ovládané osobě, má být žádána společnost ovládající.

3.6. Tichý společník

Tichá společnost je upravena v § 2747 a násl. o. z. jako smlouva, kterou se tichý společník zavazuje ke vkladu, kterým se bude podílet na výsledcích podnikání podnikatele po celou dobu trvání tiché společnosti, a podnikatel se zavazuje platit tichému společníkovi podíl na zisku. Současně může být tichá společnost omezena na účast jen na provozu na některém ze závodů podnikatele. Právní úprava v občanském zákoníku pamatuje i na právo na nahlížení do dokladů společnosti, jež náleží tichému společníkovi. Ustanovení § 2749 odst. 1 věta první o. z. stanoví, že má tichý společník „*právo nahlížet do obchodních dokladů a účetních záznamů podnikatele.*“

¹⁷¹ Srov. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 11. 2014, sp. zn. 29 Cdo 2779/2014.

¹⁷² Srov. Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 15. 4. 2020, sp. zn. 27 Cdo 2708/2018.

Toto ustanovení je do jisté míry dispozitivní a strany mohou právo tichého společníka omezit, ale i zcela vyloučit. Limitem je ovšem situace, kterou upravuje věta druhá zmíněného ustanovení, která určuje, že k takovému omezujícím či vylučujícím ustanovení se nepřihlíží „osvědčí-li tichý společník rozumný důvod domnívat se, že obchodní doklady a účetní záznamy nejsou vedeny správně nebo poctivě.“ Odstavec druhý poté stanovuje kogentně, že podnikatel je povinen vydat tichému společníkovi „stejnopis účetní závěrky bez zbytečného odkladu po jejím vyhotovení a případném schválení, je-li vyžadováno.“

Vzhledem k tomu, co bylo řečeno výše, je logické, že se právo tichého společníka na nahlížení do dokladů společnosti dá značně omezit, a dokonce i vyloučit.¹⁷³ Judikatura stanovila,¹⁷⁴ že hlavním smyslem a účelem práva na informace *largo sensu* je řádný výkon společnických práv a povinností. Tichý společník ale nemá taková společnická práva, jeho jediným zájmem je, aby mu byl vyplacen zisk. Tudíž je logické, aby právní úprava nebyla vůči jeho právu na nahlížení do dokladů společnosti tak striktní, jako se může zdát, že tomu je v případě společnosti s ručením omezeným.

Dle autorky práce tato právní úprava velice dobře reflektuje povahu tiché společnosti a vhodně vyvažuje práva společnosti na straně jedné a práva tichého společníka na straně druhé. Úprava je dispozitivní, tudíž tichý společník může být po příslušném nastavení poměrů ve smlouvě o tiché společnosti „pouhým investorem“ nebo naopak, mohou být jeho práva na informace o společnosti smluvně rozšířena. Současně také, pokud je účast tichého společníka omezena dle § 2747 odst. 2 o. z. například pouze na některý ze závodů podnikatele, adekvátně k tomu dochází i ke zúžení jeho práva na informace o společnosti. Existuje zde ale „pojistka“ v podobě kogentních částí úpravy tiché společnosti v občanském zákoníku,¹⁷⁵ které tichému společníkovi zajišťují možnost v opravdu nutných případech do dokladů nahlédnout a informace získat. Pokud má tedy tichý společník důvodné pochybnosti, že například rozhodnutí podnikatele (slovy občanského zákoníku) o vyplacení nulového zisku není správné, může žádat podnikatele, aby takový závěr prokázal příslušnými dokumenty, a to i kdyby ujednání smlouvy

¹⁷³ Srov. Příkladem důvodem pro takové vyloučení práva na nahlížení do dokladů společnosti může být konkurenční podnikání tichého společníka, jak uvádí komentářová literatura. Srov. BAJURA, J., ČÁP, Z., ČERNÁ, S., DOLANSKÁ BĀNYAIOVÁ, L., DVOŘÁK, J., DVOŘÁK, T., ELIÁŠ, J., ELISCHER, D., FIALA, J., FIALA, V., FRINTA, O., HAAS, K., HAJN, P., HOLČAPEK, T. a kol. *Občanský zákoník: Komentář, Svazek VI, (§ 2521-3081)*. Wolters Kluwer. [online]. [cit. dne 15. ledna 2023]. Dostupné z [www: <www.aspi.cz>](http://www.aspi.cz).

¹⁷⁴ Srov. Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 15. 4. 2020, sp. zn. 27 Cdo 2708/2018 shodně také rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 27. 10. 2020, sp. zn. 27 Cdo 368/2019.

¹⁷⁵ Srov. Ustanovení § 2749 odst. 1 věta druhá o. z. a § 2749 odst. 2 o. z.

o tiché společnosti takovou možností vylučovala. Tichý společník se tohoto práva může domáhat žalobou na plnění.¹⁷⁶

¹⁷⁶ Srov. BAJURA, J., ČÁP, Z., ČERNÁ, S., DOLANSKÁ BÁNYAIOVÁ, L., DVOŘÁK, J., DVOŘÁK, T., ELIÁŠ, J., ELISCHER, D., FIALA, J., FIALA, V., FRINTA, O., HAAS, K., HAJN, P., HOLČAPEK, T. a kol. *Občanský zákoník: Komentář, Svazek VI, (§ 2521-3081)*. Wolters Kluwer. [online]. [cit. dne 15. ledna 2023]. Dostupné z [www: <www.aspi.cz>](http://www.aspi.cz).

4. Odmítnutí poskytnutí informace

Jak již bylo zmíněno výše, právo na informace *largo sensu* a jejich poskytování má své limity i ve společnosti s ručením omezeným, jakožto smíšené formě obchodní korporace. Tyto limity jsou zákonem stanoveny v § 156 z. o. k., kde jsou podány důvody, pro které je možné zcela či částečně odepřít poskytnutí informací společníkovi. Takové odmítnutí je ochranou společnosti jako takové, ale i předmětných informací, zejména před jejich zneužitím.¹⁷⁷

Zákonné důvody, pro které může jednatel odepřít společníkovi poskytnutí informací *largo sensu*, jsou dva. V podstatě se jedná o dva protipóly.¹⁷⁸ Na jedné straně se může jednat o informaci, která prakticky není známá, respektive je známa velice úzkému okruhu osob, potom je důvodem pro odmítnutí žádosti skutečnost, že taková informace je utajovaná. Na opačném pólu poté spočívá informace „všem“ známá, slovy zákona „*informace veřejně dostupná*“¹⁷⁹. Právní úpravu těchto důvodů zákonodárce nabízí v § 156 odst. 1 z. o. k. Zmíněné ustanovení uvozuje důvody, pro které může jednatel odmítnout poskytnutí informací *largo sensu*, slovem „jen“. Za pomoci jazykového výkladu lze dospět k závěru, že tak zákonodárce chtěl v tomto směru striktně omezit pravomoci jednatele a zdůraznit osobní charakter společnosti s ručením omezeným. Komentářová literatura ovšem dovozuje, že se nejedná zcela o *numerus clausus*.¹⁸⁰

Odmítnutí je nadto formulováno zákonem jako možnost jednatele, nikoliv jako jeho povinnost. Je tedy na jednatele, zda poskytnutí z části nebo dokonce zcela odmítne. Vždy by ale při posuzování konkrétní žádosti společníka o informace měl postupovat s péčí řádného hospodáře.¹⁸¹

4.1. Zákonné důvody pro odmítnutí

Prvním důvodem, který zákon specifikuje, je „*utajovaná informace podle jiného právního předpisu*“ dle § 156 odst. 1 písm. a) z. o. k. Hlavní skupinou informací, které budou spadat do této kategorie, jsou především skutečnosti utajované dle zákona č. 412/2005 Sb., o ochraně

¹⁷⁷ Srov. POKORNÁ, J. In LASÁK, J., DĚDIČ, J., POKORNÁ, J., ČÁP, Z. a kol. *Zákon o obchodních korporacích. Komentář*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2021, s. 856.

¹⁷⁸ Srov. SVOBODOVÁ, N. In FINGER, L., HEJDA, J., PROSSER, M., SVOBODOVÁ, N., VANĚČKOVÁ, V. *Společnost s ručením omezeným. Praktické dopady současné právní úpravy. Odraz právní úpravy v judikatuře*. 2. aktualizované vydání. Nakladatelství ANAG, 2020, s. 141.

¹⁷⁹ Srov. § 156 odst. 1 písm. b) z. o. k.

¹⁸⁰ Srov. HAVEL, B. In ŠTENGLOVÁ, I., HAVEL, B., CILEČEK, F., KUHN, P., ŠUK, P. *Zákon o obchodních korporacích. Komentář*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020, s. 376.

¹⁸¹ Srov. Na jednatele, jakožto na člena voleného orgánu v obchodní korporaci, dopadá povinnost péče řádného hospodáře dle § 159 odst. 1 o. z., který stanoví, že přijetím funkce se člen voleného orgánu zavazuje vykonávat funkci „s nezbytnou loajalitou i s potřebnými znalostmi a pečlivostí.“ Teorie zde rozpoznává tři prvky péče řádného hospodáře, jednání musí být informované, pečlivé a loajální. Srov. PATĚK, D. In ČERNÁ, S., ŠTENGLOVÁ, I., PELIKÁNOVÁ, I. a kol. *Právo obchodních korporací*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2015. s. 175-176.

utajovaných informacích a o bezpečnostní způsobilosti, ve znění pozdějších předpisů.¹⁸² Nicméně důležitou skupinou jsou i skutečnosti utajované dle jiného zákona ukládající utajení určitých skutečností, příkladem může být zákon č. 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů, ve znění pozdějších předpisů.

Obecně za výjimku z tohoto pravidla lze považovat společníky, kteří splňují podmínky zákona pro obdržení takové utajované informace.¹⁸³ Nadto se nedá jinak než souhlasit s Pokornou, že společnost má současně povinnost nastavit vnitřní organizační pravidla tak, aby se důvěrná informace nestala obecně známou, a to byť jen uvnitř společnosti.¹⁸⁴ Takovými správně nastavenými interními mechanismy by měla preventivně zabránit přístupu nepovolaných osob k utajovaným informacím, kdy mezi tyto osoby beze sporu spadají i společníci té které společnosti.

Druhým důvodem, jež zákon uvádí v § 156 odst. 1 písm. b) z. o. k., je situace, kdy je „požadovaná informace veřejně dostupná.“ Tento důvod je převážně založen na ekonomických argumentech. Bylo by zcela excesivní, administrativně a ekonomicky nadbytečné, poskytovat společníkovi informace o společnosti speciálními postupy, které společnost stojí peníze, když si stejné informace může společník dohledat z veřejně přístupných zdrojů.¹⁸⁵ Zejména tedy kvůli administrativní zátěži společnosti zákon stanovuje právě tuto výjimku.¹⁸⁶

4.2. Další důvody pro odmítnutí

4.2.1. Srovnání s úpravou odmítnutí práva na vysvětlení v akciové společnosti

Ve srovnání s důvody, jež nabízí § 359 z. o. k. ohledně možností odmítnutí poskytnutí vysvětlení akcionářům, je úprava týkající se společnosti s ručením omezeným užší. Právní úprava akciové společnosti přidává jako důvod odmítnutí „*vnitřní informací*“ dle § 359 písm. b) z. o. k., což má své dopady například na poskytování vysvětlení, jež zahrnuje obchodní tajemství, jak bylo již rozebráno výše. Ale především se zde navíc objevuje důvod v § 359 písm. a) z. o. k., který stanoví, že „*představenstvo nebo správní rada mohou poskytnutí vysvětlení zcela nebo částečně odmítnout, pokud by jeho poskytnutí mohlo přivodit společnosti*

¹⁸² Srov. Dle § 2 písm. a) tohoto zákona se utajovanou informací rozumí „*informace v jakékoliv podobě zaznamenaná na jakémkoliv nosiči označená v souladu s tímto zákonem, jejíž vyzrazení nebo zneužití může způsobit újmu zájmu České republiky nebo může být při tomto zájmu nevhodné, a který je uvedena v seznamu utajovaných informací (§139)*“.

¹⁸³ Srov. EICHLEROVÁ, K. In ČERNÁ, S., ŠTENGLOVÁ, I., PELIKÁNOVÁ, I. a kol. *Právo obchodních korporací*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2021. s. 352.

¹⁸⁴ Srov. POKORNÁ, J. In LASÁK, J., DĚDIČ, J., POKORNÁ, J., ČÁP, Z. a kol. *Zákon o obchodních korporacích. Komentář*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2021, s. 856.

¹⁸⁵ Srov. Tamtéž.

¹⁸⁶ Srov. EICHLEROVÁ, K. In ČERNÁ, S., ŠTENGLOVÁ, I., PELIKÁNOVÁ, I. a kol. *Právo obchodních korporací*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2021. s. 352.

nebo jí ovládaným osobám újmu“. V souvislosti s tímto důvodem by se mohly objevovat spory o to, zda by nebylo možné tuto úpravu použít analogicky i na úpravu práva na informace *largo sensu* ve společnosti s ručením omezeným.

4.2.2. Použití analogie

Argumentem pro použití analogie by mohla být důvodová zpráva k zákonu o obchodních korporacích, která uvádí, že důvody pro odmítnutí jsou u společnosti s ručením omezeným obdobné jako u akciové společnosti.¹⁸⁷ Jestliže je ale toto tvrzení zasazeno do kontextu, tedy toho, že důvodová zpráva reagovala na návrh zákona, který stanovoval prakticky shodnou úpravu pro obě formy kapitálových společností, kde následně došlo ke změnám, jako argument by zmíněné neobstálo.¹⁸⁸ Judikatura¹⁸⁹ i komentářová literatura¹⁹⁰ se shodují na závěru, že postup s použitím analogie v tomto případě není možný. Autoři komentářové literatury argumentují odlišností obou forem obchodních korporací. Odlišnosti spočívají především v prvcích, jako je roztržštěnost vlastnické struktury a vzájemná anonymita mezi akcionáři, která je typická pro akciové společnosti, a na druhou stranu často osobními vztahy a osobní angažovaností na rozhodování ze strany společníků ve společnosti s ručením omezeným.¹⁹¹

Autorka práce s tímto závěrem ne zcela souhlasí. Ano, ve valné většině případů to bude tak, jak vyplývá ze závěrů Havla.¹⁹² Nicméně vzhledem k tomu, že zákonná úprava společnosti s ručením omezeným je poměrně úsporná a je zde ponechán velký prostor pro to si společnost upravit k obrazu společníků a nastavit ji více jako osobní obchodní korporaci či více jako kapitálovou, nelze tak jednoduše dospět k tak rezolutivnímu závěru. Dle názoru autorky tedy vyvstává otázka, zda je možné takto jednoznačně a plošně říci, že analogicky ustanovení § 359 písm. a) z. o. k. není možné vztáhnout na společnost s ručením omezeným. Anebo, k čemuž se autorka osobně přiklání, zda nezvážit možnost aplikace analogie dle skutečnosti *ad hoc* zejména na případy, které budou značně připomínat formu akciové společnosti.

4.2.3. Další důvody pro odmítnutí

Havel zmiňuje, že zákon opomíjí možnost odmítnout poskytnutí požadované informace v případě, kdy by takové poskytnutí mohlo způsobit trestní stíhání či jiné závažné právní

¹⁸⁷ Srov. Ministerstvo spravedlnosti ČR. *Zákon o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích). Důvodová zpráva.* [online]. [cit. dne 6. dubna 2022]. Dostupné z [www: <http://obcanskyzakonik.justice.cz/index.php/home/zakony-a-stanoviska/texty-zakonu>](http://obcanskyzakonik.justice.cz/index.php/home/zakony-a-stanoviska/texty-zakonu).

¹⁸⁸ Srov. HAVEL, B. In ŠTENGLOVÁ, I., HAVEL, B., CILEČEK, F., KUHN, P., ŠUK, P. *Zákon o obchodních korporacích. Komentář.* 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020, s. 377.

¹⁸⁹ Srov. Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 15. 4. 2020, sp. zn. 27 Cdo 2708/2018.

¹⁹⁰ Srov. HAVEL, B. In ŠTENGLOVÁ, I., HAVEL, B., CILEČEK, F., KUHN, P., ŠUK, P. *Zákon o obchodních korporacích. Komentář.* 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020, s. 377.

¹⁹¹ Srov. Tamtéž.

¹⁹² Srov. Tamtéž.

následky jednateli či jiné osobě.¹⁹³ Dle autorky práce je tato připomínka irelevantní vzhledem k tomu, že jednatel při poskytování informací o společnosti na žádost společníků zastupuje čistě společnost a nikoliv sebe osobně a má povinnost jednat s péčí řádného hospodáře.¹⁹⁴ Jednatel pouze umožňuje faktické uskutečnění toho, co zákon ukládá společnosti jako povinnost. Na druhou stranu autorka práce souhlasí s tím, že existují důvody, pro které lze poskytnutí údajů odmítnout, a které nespádají mezi důvody uvedené v § 156 odst. 1 z. o. k.¹⁹⁵

Ač se odborná veřejnost¹⁹⁶ shoduje na tom, že se důvody vymezené v § 156 odst. 1 z. o. k. nesmějí libovolně rozšiřovat, a omezovat tak společníkovo právo na informace *largo sensu*, objevují se názory,¹⁹⁷ že existují důvody, které jsou odlišné od důvodů vypočtených ve zmíněném ustanovení, a i přes to pro ně lze poskytnutí informace odmítnout.

Jedním z takových důvodů, na kterém obecně mezi odbornou veřejností panuje shoda, je šikanózní jednání společníka spočívající v omezování společnosti v činnosti či způsobování nepřiměřených nákladů společnosti, jak bylo blíže popsáno výše. Judikatura¹⁹⁸ takovém případě dospěla k závěru, že lze poskytnutí informace *largo sensu* společníkovi zcela či částečně odmítnout.

Za další důvod by se dala považovat skutečnost, že společnost nemá informace o ovládané společnosti, o které společník žádá. Judikatura¹⁹⁹ sice dospěla k závěru, že je možné žádat informace i o ovládaných osobách, nicméně jen za situace, kdy společnost danými informacemi disponuje. Autorka práce se tedy domnívá, že pokud společnost dané informace nemá, nemusí se je nějakým způsobem snažit pro společníka zjišťovat, ale zkrátka může takovou žádost zcela nebo alespoň v této části odmítnout.

4.2.4. Úvahy de lege ferenda

Autorka práce má za to, že by bylo na místě inspirovat se úpravou akciového práva u nás nebo například úpravou práva na informace *largo sensu* v německé právní úpravě a do zákona zařadit další důvod. A to sice důvod pamatující na přivození újmy společnosti, v důsledku poskytnutí předmětné informace danému společníkovi.

¹⁹³ Srov. HAVEL, B. In ŠTENGLOVÁ, I., HAVEL, B., CILEČEK, F., KUHN, P., ŠUK, P. *Zákon o obchodních korporacích. Komentář*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020, s. 376.

¹⁹⁴ Srov. K péči řádného hospodáře více viz výše.

¹⁹⁵ Srov. HAVEL, B. In ŠTENGLOVÁ, I., HAVEL, B., CILEČEK, F., KUHN, P., ŠUK, P. *Zákon o obchodních korporacích. Komentář*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020, s. 377-378.

¹⁹⁶ Srov. DVOŘÁK, T. *Společnost s ručením omezeným*. Praha: Wolters Kluwer, 2014, s. 191 a shodně také POKORNÁ, J. In LASÁK, J., DĚDIČ, J., POKORNÁ, J., ČÁP, Z. a kol. *Zákon o obchodních korporacích. Komentář*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2021, s. 854.

¹⁹⁷ Srov. Vrchní soud v Praze v rozsudku ze dne 18. 1. 2022, sp. zn. 14 Cmo 88/2021 taktéž bere v potaz závěr, že je možné odmítnout společníkovu žádost o informace *largo sensu* i z jiných než zákonem vypočtených důvodů.

¹⁹⁸ Srov. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 11. 2014, sp. zn. 29 Cdo 2779/2014.

¹⁹⁹ Srov. Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 15. 4. 2020, sp. zn. 27 Cdo 2708/2018.

Ustanovení § 51a odst. 2 GmbHG stanoví, že právo na informace *largo sensu* je možné odeprít výhradně v případě existence důvodné obavy ze zneužití poskytnutých informací k účelům, jež jsou společnosti či sdruženým podnikům cizí. V takovém případě jsou jednatele oprávněni poskytnutí informací odmítnout, respektive neumožnit nahlédnutí do dokladů společnosti. Právo společníka společnosti s ručením omezeným na informace *largo sensu* je omezitelné z důvodu zneužití (*vorbehalt*) v neprospěch společnosti nebo sdružených podniků. Mimo to imanentní hranice práva na informace *largo sensu* vyplývá ze zvláštních a obecných zákazů zneužití práva. Odstavec třetí stanoví, že k takovému odmítnutí je třeba rozhodnutí společníků.²⁰⁰

Dle názoru autorky by bylo více než na místě tento důvod zařadit do ustanovení § 156 odst. 1 z. o. k. jako jeden ze zákonných důvodů pro odmítnutí. A to zejména pro případy společností s ručením omezeným, které se svým uspořádáním převážně přibližují uspořádání ve společnosti akciové, především třeba roztržitostí své společnické základny. Jestliže je zákonná úprava společnosti s ručením omezeným založena na vztahu společníka a společnosti, je to samozřejmě v pořádku. Na druhou stranu by taková úprava neměla být slepá a měla by reagovat na skutečné a velice variabilní uplatnění této formy obchodní korporace. Jestliže tedy zjevně hrozí poskytnutím informací újma, mělo by být možné nějakými postupy takové informace společníkovi neposkytnout. Variantou by nepochybně byla i přípustnost analogie s právem na vysvětlení v akciové společnosti, alespoň pro případy společností s ručením omezeným, které se uspořádáním svých vztahů výrazně blíží akciovým společnostem.

4.3. Neoprávněné odmítnutí poskytnutí informace a možnosti obrany

4.3.1. Pasivní legitimace

Zákon pamatuje i na postup, který může následovat, pokud je společníkovi odmítnuto poskytnutí informací na jeho žádost, a to v § 156 odst. 2 a 3 z. o. k. Odstavec druhý, věta před středníkem stanoví, že v případě vzniku sporu o to, zda je společnost povinna informaci poskytnout, rozhodne soud na návrh společníka. Tato část odstavce současně jasně stanoví, že výlučně společnost je ta, která je povinna informaci poskytnout a je tedy pasivně legitimována právě ona, nikoliv jednatel nebo kdokoliv jiný.²⁰¹ Dle znění § 155 z. o. k. by se totiž mohlo jevit, že povinným subjektem je jednatel, a to by mohlo vést k problémům při vymezování okruhu účastníků ze strany společníka dle § 90 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve

²⁰⁰ Srov. HEMMER, K. E., WÜST, A., SEUFFERT, G. *Kapitalgesellschaftsrecht*, (5. Auflage). Würzburg: Hemmer/Wüst Verlagsgesellschaft, 2014, s. 134-135.

²⁰¹ Srov. Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 24. 4. 2022, sp. zn. 14 Cmo 53/2022 shodně také rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 17. 10. 2022, sp. zn. 14 Cmo 163/2022.

znění pozdějších předpisů, jelikož se jedná o řízení sporné.²⁰² Vrchní soud se ale jasně vyslovil, že „*povinnost poskytnout společníkovi informaci o záležitostech společnosti má pouze společnost, nikoliv její jednatel.*“ Jestliže by tedy společník žaloval jednatele, namísto společnosti, došlo by k zamítnutí jeho žaloby pro nedostatek věcné pasivní legitimace na straně žalovaného.²⁰³ Na podporu tohoto závěru se Vrchní soud v Praze vyslovil,²⁰⁴ že pokud by pasivní legitimace ležela na straně jednatele, a nikoliv společnosti, stačilo by, „*aby došlo ke změně jednatele a pak by soudní rozhodnutí ukládající povinnost konkrétní osobě zcela pozbylo smyslu.*“²⁰⁵

4.3.2. Odpovědnost jednatele

Na druhou stranu, jednatel při poskytování informací hraje samozřejmě zásadní roli. Jelikož právě jednatel je ten, kdo posuzuje, zda informace spadá do některé z kategorií v odstavci prvním. Jednatel, jakožto výkonný orgán, v jehož rukou se soustředí veškeré podstatné informace o společnosti a o jejím fungování a jejím stavu, je ideálním orgánem pro výkon takové povinnosti. Jednatel je tedy jednoznačně dostatečně kompetentní k posouzení charakteru požadovaných skutečností.²⁰⁶ Ač je jednatel, nebo by alespoň měl být dle teorie zákona, nejfundovanější osobou, resp. orgánem pro posuzování žádostí společníků, nemůže tuto pravomoc vykonávat zcela bez odpovědnosti. Jednatel je povinen při poskytování informací postupovat s péčí řádného hospodáře. Pokud by se ukázalo, že tuto povinnost jednatel při poskytnutí informací společníkovi nedodržel a poskytnutí vedlo k poškození zájmů společnosti, lze z toho pro jednatele vyvodit důsledky. Jestliže jednatel poruší povinnost péče řádného hospodáře při realizaci či při zajištění realizace této povinnosti, odpovídá společnosti za škodu z toho vzniklou. Dle ustanovení § 53 odst. 1 z. o. k. je povinen obchodní korporaci vydat veškerý prospěch, který jednáním získal. A pokud to není možné, nahradí prospěch společnosti s ručením omezeným v penězích. Druhý odstavec poté hovoří o tom, že je možné potenciálně způsobenou újmu vypořádat s povinnou osobou, tj. jednatelem, na základě smlouvy schválené nejvyšším orgánem společnosti.

²⁰² Srov. Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 13. 9. 2019, sp. zn. 7 Cmo 420/2017.

²⁰³ Srov. Rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 17. 10. 2022, sp. zn. 14 Cmo 163/2022.

²⁰⁴ Srov. Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 31. 3. 2016, sp. zn. 7 Cmo 328/2014.

²⁰⁵ Srov. K obdobným závěrům dochází i německá právní úprava. I zde je „dlužníkem“ společnost jako taková, a nikoliv jednatel jakožto pouhý vykonavatel povinnosti za společnost. Srov. HEMMER, K. E., WÜST, A., SEUFFERT, G. *Kapitalgesellschaftsrecht*, (5. Auflage). Würzburg: Hemmer/Wüst Verlagsgesellschaft, 2014, s. 136.

²⁰⁶ Srov. POKORNÁ, J. In POKORNÁ, J., LASÁK, J., KOTÁSEK, J. a kol. *Obchodní společnosti a družstva*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022, s. 302.

4.3.3. Promlčení

Věta za středníkem ustanovení § 156 odst. 2 z. o. k. se věnuje otázce promlčecí lhůty a stanoví, že právo obrátit se na soud musí být uplatněno v prekluzivní lhůtě v délce trvání 1 měsíce ode dne oznámení o odmítnutí informace, jinak se k jeho uplatnění nepřihlíží a žaloba bude zamítnuta.²⁰⁷ Vrchní soud v Praze se v rozsudku ze dne 18. 1. 2022, sp. zn. 14 Cmo 88/2021 vyslovil, že prekluzivní lhůta dopadá na všechny případy odmítnutí jednatelem, nikoliv pouze na ty vypočtené v zákoně.²⁰⁸

Odstavec třetí se taktéž věnuje promlčecí lhůtě, ale z pohledu uplatnění práv, která jsou na požadovaných informacích závislá. Zákon zde předpokládá stavění promlčecích lhůt právě u takových závislých práv. Dle komentářové literatury se musí jednat o přímou závislost, což znamená, že není možné úpravu libovolně vztahovat na případy, kdy jsou požadované skutečnosti důležitým důkazním prostředkem, nicméně ne tak podstatným, aby právo nemohlo být uplatněno bez nich. Toto ale bude samozřejmě *ad hoc* posuzovat soud při potenciálním vznesení námitky promlčení.²⁰⁹ Nejtypičtějším příkladem z praxe, kdy je stavění promlčecích lhůt velice významné, je při požadování dodatečných informací k účetní závěrce, na které může být přímo závislé rozhodnutí o právu na podíl na zisku a jeho rozsahu. Jak uvádí Pokorná, ačkoliv se jedná o individuální právo společníka, stavění promlčecích lhůt přímo závislých práv by se mělo aplikovat na všechny potenciálně oprávněné společníky.²¹⁰

Jak vyplývá z judikatury Vrchního soudu v Praze, rozšiřování žádosti o poskytnutí informací v průběhu soudního řízení je nepřípustné. Jestliže by ke konkretizaci, případně vznesení dalšího požadavku na informace *largo sensu*, došlo až v průběhu soudního řízení, byl by tento nárok uplatněn předčasně. Takové rozšíření žaloby by znamenalo nenaplnění podmínek k podání této žaloby ve smyslu § 156 z. o. k. Jelikož jednou z podmínek stanovených v tomto ustanovení je povinná předchozí žádost o poskytnutí informací o společnosti, a až poté je možné se obrátit na soud. Pokud by žádost ze strany společníka vyslovena, respektive podána nebyla, nebylo by možné posuzovat, zda společnost svoji povinnost splnila či nikoliv.²¹¹

V neposlední řadě se hodí podotknout, že v krajních případech může vést odmítání poskytování informací společníkovi až ke zrušení účasti tohoto společníka ve společnosti

²⁰⁷ Srov. HAVEL, B. In ŠTENGLOVÁ, I., HAVEL, B., CILEČEK, F., KUHN, P., ŠUK, P. *Zákon o obchodních korporacích. Komentář*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020, s. 378.

²⁰⁸ Srov. § 156 odst. 1 z. o. k.

²⁰⁹ Srov. HAVEL, B. In ŠTENGLOVÁ, I., HAVEL, B., CILEČEK, F., KUHN, P., ŠUK, P. *Zákon o obchodních korporacích. Komentář*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020, s. 378.

²¹⁰ Srov. POKORNÁ, J. In LASÁK, J., DĚDIČ, J., POKORNÁ, J., ČÁP, Z. a kol. *Zákon o obchodních korporacích. Komentář*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2021, s. 857.

²¹¹ Srov. Rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 23. 5. 2022, sp. zn. 14 Cmo 314/2021.

s ručením omezeným soudem. Judikatura²¹² dovodila, že k takovému řešení je možné přistoupit až po vyčerpání všech dalších možností, které může společník využít k dosažení jeho práva, například zmíněná žaloba dle § 156 odst. 2 z. o. k.

²¹² Srov. Rozsudek Vrchního soudu v Olomouci ze dne 24. 2. 2021, sp. zn. 8 Cmo 348/2016.

5. Úprava práva na informace *largo sensu* ve společenské smlouvě

Judikatura²¹³ dochází k závěru, že nastavení, které podává zákonná úprava práva na informace *largo sensu* ve společnosti s ručením omezeným, lze v podstatné části modifikovat ve společenské smlouvě a poměry tak mohou být nastaveny tak, aby co nejlépe vyhovovaly a odpovídaly fungování konkrétní společnosti. To má však své limity. Tyto limity jsou spatřovány v kogentnosti některých ustanovení, resp. jejich částech, ustanovení nesmí odporovat dobrým mravům a veřejnému pořádku.²¹⁴ Nepodkročitelným minimem ale současně vždy zůstává smysl a účel práva na informace *largo sensu*. Tedy to, aby byly poměry ve společnosti upraveny tak, aby nebránily společníkovi v podílení se na řízení společnosti²¹⁵ a kontrole společnosti.²¹⁶ Respektive v řádném výkonu jeho dalších práv a povinností plynoucích z účasti ve společnosti, které mu není možné ve společenské smlouvě odejmout, jako je například právo podat návrh na vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady dle § 191 odst. 1 z. o. k.

Nejvyšší soud ČR dále také dovodil, že právo na informace *largo sensu* nesmí být společníkovi zcela odejmuto.²¹⁷ Jelikož jak uvádí Havel „Právo na informace je základním nástrojem, kterak se společník může pokusit udržet kontrolu svého podílu ve společnosti (včetně jeho hodnoty), a to zejména pro existenci rizik informační asymetrie například mezi společníkem a jednatelem.“²¹⁸

K tomu by se dalo namítnout, že nikde není výslovně zakázáno, že se společník nemůže vzdát svého práva.²¹⁹ Což je sice pravda, ale společníci nemohou vlastním projevem vůle odejmout z podílu ta práva a povinnosti, které jsou spjatá s určitou formou obchodní korporace a tvoří podstatu charakterizující postavení společníka v této formě. V tomto smyslu hovoříme o statusových právech. Dle autorky práce právo na informace *largo sensu* patří ke statusovým

²¹³ Srov. Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 15. 4. 2020, sp. zn. 27 Cdo 2708/2018.

²¹⁴ Srov. § 1 odst. 2 o. z.

²¹⁵ Srov. Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 21. 7. 2020, sp. zn. 27 Cdo 1196/2020.

²¹⁶ Srov. Unesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 20. 5. 2014, sp. zn. 29 Cdo 2189/2012, shodně také rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 15. 4. 2020, sp. zn. 27 Cdo 2708/2018.

²¹⁷ Srov. Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 15. 4. 2020, sp. zn. 27 Cdo 2708/2018 a tento závěr Nejvyšší soud ČR zopakoval například i v rozsudku ze dne 21. 7. 2020, sp. zn. 27 Cdo 1196/2020 a shodně také POKORNÁ, J. In POKORNÁ, J., LASÁK, J., KOTÁSEK, J. a kol. *Obchodní společnosti a družstva*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022, s. 301.

²¹⁸ Srov. HAVEL, B. In ŠTENGLOVÁ, I., HAVEL, B., CILEČEK, F., KUHN, P., ŠUK, P. *Zákon o obchodních korporacích. Komentář*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020, s. 374.

²¹⁹ Srov. Tamtéž.

právům společníka společnosti s ručením omezeným. Lze ho tedy modifikovat, nikoliv ale zcela odejmout.²²⁰

5.1. Marginalizace práva na informace *largo sensu*

Právo na informace může být zúženo,²²¹ rozšířeno, mohou být upraveny podmínky pro jeho získání. Nesmí mu však být zcela odejmuto nebo marginalizováno do té míry, že mu bude fakticky znemožněno podílet se na řízení společnosti, na tom se celá právní obec jednoznačně shoduje.²²² Nesmí se tak stát, jak jednotně pro všechny společníky, tak ani jen pro některé či některý druh podílů. Dá se souhlasit s Eichlerovou, že možnosti úpravy jsou velice omezené. Lze například rozšířit právo na informace o skutečnosti, které jsou veřejně dostupné. Může to sice vést k neadekvátní administrativní zátěži společnosti, ale určitě tak nemůže dojít k nějakému ohrožení zájmů společnosti, jelikož tyto skutečnosti jsou již veřejně známé. Na druhou stranu v případě druhého zákonného důvodu pro odmítnutí poskytnutí informací dle § 156 odst. 1 písm. b) z. o. k. takové rozšíření obecně nebude možné.²²³ Dle názoru autorky by to bylo možné v případě, kdyby společníci splňovali podmínky jiného zákona o přístupu k těmto utajovaným informacím, poté by se ale jednalo spíše o zákonnou “výjimku” a jednalo by se tedy pouze o repetici právního předpisu, a ne vlastní úpravu společnosti.

Tyto závěry lze podpořit mnoha argumenty. Příkladem může být obsáhlost právní úpravy týkající se práva na informace *largo sensu* společníka společnosti s ručením omezeným. Zvláště ve srovnání s úpravou práva na vysvětlení v akciové společnosti je zákonná úprava pro společnost s ručením omezeným značně kusá, i přes to, že právo společníka společnosti s ručením omezeným samotné je širší. Z toho se dá dovodit, že v úmyslu zákonodárce bylo ponechat prostor pro libovolnou úpravu daných poměrů ve společenské smlouvě, samozřejmě v limitech zákona. Dalším argumentem může být obecně nepovinné zřízení dozorčí rady.²²⁴ Vzhledem k tomu, že společnost si může, ale také nemusí zřídit dozorčí radu, současně by také

²²⁰ Srov. POKORNÁ, J. In LASÁK, J., DĚDIČ, J., POKORNÁ, J., ČÁP, Z. a kol. *Zákon o obchodních korporacích. Komentář*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2021. [online]. [cit. dne 9. února 2023]. Dostupné z [www: <https://www.aspi.cz/products/lawText/13/32968/1/2>](https://www.aspi.cz/products/lawText/13/32968/1/2).

²²¹ Srov. Nikoliv celá odborná veřejnost se shoduje na tom, že je možné právo na informace *largo sensu* i zúžit. Už ale nevyvrací, že je možné výkon tohoto práva upravit nějakými formalizovanými pravidly ve společenské smlouvě. Srov. KAJNAR, T., *Podíl ve společnosti s ručením omezeným (praktická příručka)*. Praha: Leges, 2017, s. 43.

²²² Srov. EICHLEROVÁ, K. In ČERNÁ, S., ŠTENGLOVÁ, I., PELIKÁNOVÁ, I. a kol. *Právo obchodních korporací*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2021. s. 353 a shodně také rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 15. 4. 2020, sp. zn. 27 Cdo 2708/2018.

²²³ Srov. EICHLEROVÁ, K. In ČERNÁ, S., ŠTENGLOVÁ, I., PELIKÁNOVÁ, I. a kol. *Právo obchodních korporací*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2021. s. 353 a shodně také rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 15. 4. 2020, sp. zn. 27 Cdo 2708/2018.

²²⁴ Srov. Jak již bylo rozebráno výše, povinnost zřídit dozorčí radu ve společnosti s ručením omezeným se vztahuje pouze na ve zvláštních zákonech vypočtené případy.

měla mít možnost dle toho adekvátně upravit rozsah práva společníků na informace *largo sensu*.²²⁵ To neznámá, že zřízení dozorčí rady nutně vede k omezení tohoto práva společníků. Nicméně by mělo být společnosti umožněno, upravit si poměry tak, aby neomezovaly společníky ve výkonu jejich dalších práv a v podílení se na řízení společnosti²²⁶ a současně nevedly například k nepřiměřené administrativní zátěži. Pravidla k právu na informace *largo sensu* ohledně kontroly dozorčí rady zákon neupravuje, a proto je nutné, aby kontrolu vykonával jednatel anebo aby na taková pravidla pamatovala společenská smlouva.²²⁷

5.2. Pozměnění rozsahu práva na informace *largo sensu*

Platí tedy, že právo na informace *largo sensu* může být modifikováno ve společenské smlouvě, pro všechny či jen pro některé druhy podílů zúženo, rozšířeno nebo mohou být stanovena přísnější pravidla pro poskytování informací.²²⁸ Zejména je ale možné jej časově modifikovat, strukturovat, ale nikoliv nedůvodně ztížit.²²⁹

Zúžení rozsahu práva na informace *largo sensu* je v současné české právní úpravě značně limitované. Vrchní soud v Praze se vyjádřil²³⁰ souhlasně s komentářovou literaturou,²³¹ že ve společnosti s ručením omezeným bez zřízené dozorčí rady a pouze s jedním druhem podílu se není možné ve společenské smlouvě odchýlit od úpravy uvedené v § 155 a § 156 z. o. k. Současně dospěl k závěru, že jednostranně kogentním je výčet oprávnění společníka při realizaci práva na informace *largo sensu*, který nelze společenskou smlouvou zúžit, ale pouze rozšířit. Jako kogentní je nezbytné vidět i pravidlo ohledně možnosti výkonu práva na informace *largo sensu* mimo valnou hromadu. I z právě zmíněného vyplývá, že pokud je ve společnosti více druhů podílů, a popřípadě k tomu dokonce i dozorčí rada, je možné, při zachování výše popsaných minim, rozsah práva na informace *largo sensu* i zúžit. Jak uvádí Pokorná, v závislosti na existenci dozorčí rady ve společnosti s ručením omezeným lze modifikovat výkon kontrolních činností vyplývajících z práva na informace *largo sensu*.²³²

²²⁵ Srov. POKORNÁ, J. In LASÁK, J., DĚDIČ, J., POKORNÁ, J., ČÁP, Z. a kol. *Zákon o obchodních korporacích. Komentář*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2021. [online]. [cit. dne 9. února 2023]. Dostupné z [www: <https://www.aspi.cz/products/lawText/13/32968/1/2>](https://www.aspi.cz/products/lawText/13/32968/1/2).

²²⁶ Srov. Unesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 20. 5. 2014, sp. zn. 29 Cdo 2189/2012.

²²⁷ Srov. HAVEL, B. in ŠTENGLOVÁ, I., HAVEL, B., CILEČEK, F., KUHN, P., ŠUK, P. *Zákon o obchodních korporacích. Komentář*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020, s. 375.

²²⁸ Srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 15. 4. 2020, sp. zn. 27 Cdo 2708/2018.

²²⁹ Srov. HAVEL, B. in ŠTENGLOVÁ, I., HAVEL, B., CILEČEK, F., KUHN, P., ŠUK, P. *Zákon o obchodních korporacích. Komentář*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020, s. 374.

²³⁰ Srov. Rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 21. 11. 2018, sp. zn. 14 Cmo 278/2017.

²³¹ Srov. HAVEL, B. In ŠTENGLOVÁ, I., HAVEL, B., CILEČEK, F., KUHN, P., ŠUK, P. *Zákon o obchodních korporacích. Komentář*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020, s. 374.

²³² Srov. POKORNÁ, J. In LASÁK, J., DĚDIČ, J., POKORNÁ, J., ČÁP, Z. a kol. *Zákon o obchodních korporacích. Komentář*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2021, s. 854.

V souvislosti s tím také vyvstává otázka, jaká většina společníků bude třeba k přijetí změny úpravy práva na informace *largo sensu* ve společenské smlouvě. Dle názoru autorky, jež je ve shodě s komentářovou literaturou, se jedná o změnu, která zasahuje do práv a povinností společníků, ať již všech nebo jen s určitými druhy podílů, a bude vyžadován postup dle § 171 odst. 2 z. o. k., tedy souhlas všech dotčených společníků.²³³

5.2.1. Start-up společnosti

Zvláště užitečným může být zúžení práva na informace *largo sensu*, které dopadá jen na některé druhy podílů, zejména ve start-up společnostech^{234,235}. Pro ty je typické rozdělení společníků na společníky výkonné, kteří jsou zpravidla prvními zakladateli a nositeli myšlenky daného projektu, respektive produktu, na kterém stojí celá společnost, a společníky investorské, kteří jsou poskytovateli kapitálu a obvykle se jedná o velké investorské společnosti, které obdobným způsobem podporují řady projektů, resp. start-up společností. V zájmu výkonných společníků je omezit přístup investorských společníků k informacím, které mohou být konkurenčně významné, zejména k obchodnímu tajemství. Jako protiargument by mohlo zaznít, proč tedy start-up nezvolí jinou formu obchodní korporace, pokud chce utajit před investorskými společníky jejich obchodní tajemství, to jest formu akciové společnosti. Na to by se ale opět dalo reagovat tak, že pro start-upy je typická forma společnosti s ručením omezeným právě díky flexibilitě a jednoduchosti vzniku, nenáročnosti základního kapitálu, jednoduchosti rozšiřování společnické základny a v neposlední řadě, že úpravou ve společenské smlouvě lze značně modifikovat zákonnou úpravu, a tak ji přizpůsobovat v průběhu vývoje společnosti. Pro start-up společnosti je totiž typické, že je zpravidla zakládají 1–3 fyzické osoby s nějakým inovativním nápadem, ale s nedostatkem finančních prostředků na kompletní vývoj daného produktu. Postupem času tak zpravidla v několika investičních kolech přibírají investory. Navíc tyto projekty jsou z valné většiny neúspěšné, a tudíž následně dochází k likvidaci společnosti. Není tedy výhodné pro tyto účely zakládat akciovou společnost. A

²³³ Srov. HAVEL, B. In ŠTENGLOVÁ, I., HAVEL, B., CILEČEK, F., KUHN, P., ŠUK, P. *Zákon o obchodních korporacích. Komentář*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020, s. 375.

²³⁴ Srov. Neexistuje legální definice start-upu. Start-up ale můžeme definovat pomocí některých jeho typických prvků. Zpravidla se bude jednat o nově vzniklou společnost, často z technologické oblasti, která přichází s inovativním nápadem. Dále má má potenciál velkého a rychlého růstu, tj. v horizontu 2 až 5 let, a to velice agresivně. Srov. ANDHOV, A. *Start-up law*. Northampton: Edward Elgar Publishing, 2020. [online]. [cit. dne 1. března 2023]. Dostupné z [www: <https://cuni.primo.exlibrisgroup.com/discovery/fulldisplay?docid=alma9925188340706986&context=L&vid=420CKIS_INST:UKAZ&lang=cs&search_scope=MyInst_and_CI&adaptor=Local%20Search%20Engine&tab=Eeverything&query=any,contains,start-up&offset=0>](https://cuni.primo.exlibrisgroup.com/discovery/fulldisplay?docid=alma9925188340706986&context=L&vid=420CKIS_INST:UKAZ&lang=cs&search_scope=MyInst_and_CI&adaptor=Local%20Search%20Engine&tab=Eeverything&query=any,contains,start-up&offset=0)

²³⁵ HAVEL, B. in ŠTENGLOVÁ, I., HAVEL, B., CILEČEK, F., KUHN, P., ŠUK, P. *Zákon o obchodních korporacích. Komentář*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020, s. 374.

zpravidla to ani není možné kvůli nedostatku prostředků na základní kapitál, jelikož zakladatelé potřebují jejich maximum investovat do vývoje produktu.

Proto je tedy možné ve společenské smlouvě stanovit, že pro určité druhy podílů, v tomto případě ty, které případnou investorským společníkům, bude omezeno právo na informace *largo sensu* tak, že tito společníci nebudou mít nárok na obchodní tajemství společnosti. To může být následně vyváženo například rozšířeným zákazem konkurence pro výkonné společníky.²³⁶

5.3. Vnitřní organizační pravidla společnosti týkající se výkonu práva na informace *largo sensu*

5.3.1. Přenesení povinnosti poskytnout informace za společnost

Z ustanovení § 155 z. o. k. plyne, že jednatele jsou ti, kdo za společnost poskytují společníkům informace o společnosti. Vystává ale otázka, zda tato jejich povinnost může být společenskou smlouvou, vnitřním předpisem či například rozhodnutím jednatele přesunuta v rámci společnosti na jiný orgán či například zaměstnance společnosti. Autorka práce má za to, ve shodě s komentářovou literaturou,²³⁷ že by takové přenesení, při zachování určitých podmínek, mělo být možné.

Jestliže tak stanoví společenská smlouva nebo na základě ní organizační pravidla schválená valnou hromadou či jednatelem svým rozhodnutím, může být výkon povinnosti poskytovat informace společníkům přenesen na jiný orgán společnosti či přímo na její zaměstnance. Vždy může ale dojít k pouze přesunu výkonu této povinnosti, nikoliv povinnosti jako takové. Respektive i kdyby k takovému přenesení došlo, stále by za řádné plnění této povinnosti nesl odpovědnost sám jednatel. Jak uvádí Patěk²³⁸ „*Pokud statutární orgán pověří jinou osobu určitými úkoly, součástí požadované pečlivosti je i to, že bude dohlížet na to, jakým způsobem jsou tyto úkoly plněny.*“²³⁹ Jednatel je současně povinen prověřit, zda jde o dostatečně kvalifikovanou osobu a zajistit jí podmínky pro výkon této povinnosti.²⁴⁰ Je tomu tak především z toho důvodu, že na jednatele, jakožto statutární orgán, dopadá péče řádného hospodáře,²⁴¹ kdežto na zaměstnance či jiný orgán společnosti tento stupeň péče ze zákona nedopadá.

²³⁶ Srov. HAVEL, B. In ŠTENGLOVÁ, I., HAVEL, B., CILEČEK, F., KUHN, P., ŠUK, P. *Zákon o obchodních korporacích. Komentář*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020, s. 374.

²³⁷ Srov. HAVEL, B. in ŠTENGLOVÁ, I., HAVEL, B., CILEČEK, F., KUHN, P., ŠUK, P. *Zákon o obchodních korporacích. Komentář*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020, s. 374.

²³⁸ Srov. PATĚK, D. In ČERNÁ, S., ŠTENGLOVÁ, I., PELIKÁNOVÁ, I. a kol. *Právo obchodních korporací*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2015. s. 177.

²³⁹ Srov. Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 24. března 2005, sp. zn. 8 Tdo 124/2005.

²⁴⁰ Srov. Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 25. ledna 2012, sp. zn. 29 Cdo 134/2011.

²⁴¹ Srov. Více viz výše.

Jednatele povinnost péče řádného hospodáře nutí k tomu, aby důkladně zvažoval, které informace za společnost může a nemůže poskytnout. Jak bylo popsáno výše, jestliže některé jeho poskytnutí informací způsobí společnosti újmu, nese za následky odpovědnost.

V zásadě nic nebrání přenesení výkonu této povinnosti například na jednotlivá odpovědná oddělení společnosti, to ale bude znamenat, že všechna tato oddělení jednatel zvládá kontrolovat a odpovídá svojí péčí řádného hospodáře za to, že informace budou poskytovány řádně, a nikoliv na újmu společnosti. Ve finále takové opatření může paradoxně vést ke spíše větší zátěži jednatele, než kdyby měl všechny záležitosti obstarávat on sám. To pravděpodobně nebude platit ve velkých společnostech s širokou společnickou strukturou. Z toho plyne, že i zde platí, že je nutné vážit, co je pro daný *ad hoc* případ nejprůhodnější.

5.3.2. Upravení způsobu výkonu práva na informace *largo sensu*

Důvody pro upravení výkonu práva na informace mohou být různé. K přenesení výkonu povinnosti jednatele poskytovat informace na jinou osobu zpravidla bude docházet z důvodu přetížení jednatele. I toto může být cesta, jak tomuto značně vytíženému orgánu společnosti odlehčit. K ostatním organizačním pravidlům mohou vést společnost převážně ekonomické a administrativní či časové důvody.

Společnost s ručením omezeným tak může přistoupit k tomu, že stanoví například pracovní dny a hodiny, ve kterých se společníci mohou obracet na příslušný orgán se žádostmi o informace *largo sensu*. Dále mohou být stanoveny lhůty, ve kterých musí být žádosti zpracovány nebo například konkrétní e-mailová adresa pro vyřizování písemných žádostí. Podstata těchto pravidel ale nesmí vést k informačním nerovnostem mezi společníky, resp. mezi společníky se stejným druhem podílu, a v žádném případě nemohou vyústit ve znemožnění přístupu společníka k informacím či nepřiměřenému zkrácení společníkova práva na informace *largo sensu*.²⁴²

²⁴² Srov. HAVEL, B. In ŠTENGLOVÁ, I., HAVEL, B., CILEČEK, F., KUHN, P., ŠUK, P. *Zákon o obchodních korporacích. Komentář*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020, s. 375.

Závěr

Z dílčích závěrů jednotlivých částí v zásadě vyplývá, že současná právní úprava práva na informace *largo sensu* ve společnosti s ručením omezeným je kvalitní a nezavdává významné důvody pro její změnu. Nicméně díky její kusosti místy přeci jen vyvstávají výkladové otázky. Tyto otázky nelze zpravidla řešit analogicky s úpravou práva na vysvětlení v akciové společnosti, zejména proto, že povaha společnosti s ručením omezeným je zásadně odlišná od povahy akciové společnosti. Současně na ně většinou nelze nalézt odpovědi ani v důvodové zprávě zákona, jelikož ta, jak bylo osvětleno v práci, předpokládala shodnou zákonnou úpravu s akciovou společností. I proto autorka práce hledala odpovědi na vyvstálé otázky, které si kladla za cíl, v komplexním náhledu na právní úpravu, jak současnou, tak minulou, závěrech rozhodovací praxe, a stejně jako odborné veřejnosti. Mimo to ovšem autorka nahlédla i do právní úpravy předmětné problematiky v zahraničí, konkrétně v Německu a na Slovensku a alespoň v některých bodech ji užila ke stručnému srovnání se současnou tuzemskou úpravou a jako inspiraci k úvahám *de lege ferenda*.

Autorka v textu práce dospívá k závěru, že rozsah práva na informace je dostatečně jasně judikaturně definován. Souhlasí se závěry Nejvyššího soudu ČR, že společník společnosti s ručením omezeným může informace požadovat jen v rozsahu takovém, aby získal rozumný přehled o záležitostech společnosti. A to za účelem řádného výkonu jeho práva podílet se na řízení společnosti, resp. řádného výkonu jeho další neodejmutelných práv, a kontroly společnosti. Na podporu těchto závěrů uvádí autorka zejména argument absence speciálního kontrolního orgánu ve společnosti s ručením omezeným (v obecné rovině) a nezasažitelnosti do některých společnických práv, která jsou označována jako statusová.

Co se týče trvání práva na informace *largo sensu*, autorka práce dospívá k závěru, že společník má toto právo pouze po dobu trvání jeho účasti. A to proto, jak bylo zmíněno v předcházejícím odstavci, že hlavní smyslem a účelem práva na informace je řádný výkon jeho dalších společnických práv. Tyto práva společník ale s koncem své účasti ve společnosti pozbývá. Jestliže tedy chybí účel práva na informace *largo sensu*, není důvod, aby nadále přežívalo. Dle autorky práce by se v opačném případě mohlo jednat o nepřiměřený zásah do práv společnosti.

Poslední část práce je zaměřena na dispozitivnost zákonné úpravy a možnosti společníků ujednat si ve společenské smlouvě poměry ohledně práva na informace *largo sensu* odlišně od zákona. Mezi odbornou veřejností panuje převážná shoda, že rozšíření informačních práv ve společenské není problematické. Komplikovanost problematiky ale vyvstává zejména u možnosti zúžení tohoto společnického práva. Autorka práce zastává postoj, že se jedná o značně

nejednoznačnou problematiku, kterou je nezbytné posuzovat případ od případu, s komplexním náhledem na předmětný právní vztah, v tomto případě společenskou smlouvu, a s ohledem na poměry konkrétní společnosti. Autorka má ovšem za to, že obecně je možné právo na informace *largo sensu* i omezit, vždy ale při zachování smyslu a účelu informačních práv a současně tak, aby se ujednání nedostalo do rozporu s dobrými mravy a veřejným pořádkem.

Ve vztahu k možnostem modifikace výkonu práva na informace *largo sensu*, se autorka práce domnívá, že se jedná o značně široké otevřené pole možností pro vlastní úpravu ve společenské smlouvě. Samozřejmě ale opět při zachování limitů dle předchozího odstavce. Je tedy například možné, aby byl výkon povinnosti jednatele poskytovat informace společníkům přenesen na jiný orgán společnosti či zaměstnance společnosti. Dle autorky práce to ale nemá vliv na povinnost péče řádného hospodáře jednatele, ta nadále přetrvává.

Autorka práce se dále ve čtvrté části zamýšlí nad zařazením nového zákonného důvodu pro odmítnutí poskytnutí informací ze strany společnosti, a to sice takového, který je již zařazen k důvodům u práva na vysvětlení v akciové společnosti, tedy přivození újmy. Dle autorky práce by i přes typické osobní spojení společníka a společnosti a společníkovu povinnost loajality, mohl být tento důvod do ustanovení § 156 z. o. k. zařazen. Svoji argumentaci opírá zejména o široký rozptyl využitelnosti této formy obchodní korporace, kde není vyloučen ani model, který se více podobá akciové společnosti, a to zejména roztržitostí společnické základny. Na podporu tohoto návrhu autorka zmiňuje i německou právní úpravu, ve které je způsobení újmy důvodem pro odmítnutí poskytnutí. Pokud by nedošlo ke změně právní úpravy, mělo by být dle autorky alespoň připuštěno použití analogie s úpravou práva na vysvětlení. Ideálně by tedy měla v ustanovení zákona existovat možnost odmítnout společníkovi poskytnutí informací v případě, kdy by v důsledku takového poskytnutí společnosti (či jí ovládané osobě) hrozila újma.

Seznam použitých zkratk

z. o. k.	Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích), ve znění pozdějších předpisů
o. z.	Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů
o. z. 1991	Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů
Zákon o společnosti s r. o.	Zákon ze dne 6. března 1906, č. 58 ř. z., o společnostech s ručením obmezeným, ve znění pozdějších předpisů
Nejvyšší soud ČR	Nejvyšší soud České republiky
Nejvyšší soud SR	Nejvyšší soud Slovenské republiky
Obchodný zákoník	zákon č. 513/1991 Zb., obchodný zákonník, v znení neskorších predpisov
GmbHG	<i>Gesetz betreffend die Gesellschaften mit beschränkter Haftung</i> ze dne 20. dubna 1892, ve znění pozdějších předpisů

Seznam použitých zdrojů

1. Seznam použité literatury

Učebnice

ČERNÁ, S., ŠTENGLOVÁ, I., PELIKÁNOVÁ, I., DĚDIČ, J. a kol. *Obchodní právo – podnikatel, podnikání, závazky s účastí podnikatele*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2016. 736 s. ISBN 978-80-7552-333-4.

ČERNÁ, S., ŠTENGLOVÁ, I., PELIKÁNOVÁ, I. a kol. *Právo obchodních korporací*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2015. 640 s. ISBN 978-80-7478-735-5.

ČERNÁ, S., ŠTENGLOVÁ, I., PELIKÁNOVÁ, I. a kol. *Právo obchodních korporací*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2021. 656 s. ISBN 978-80-7598-991-8.

POKORNÁ, J., LASÁK, J., KOTÁSEK, J. a kol. *Obchodní společnosti a družstva*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022, 514 s. ISBN 978-80-7400-867-2.

Tuzemská monografie

ČÁP, Z., JAHELKA, P., JOSKOVÁ, L., HEJDA, J., VANĚČKOVÁ, V. *Zákon o obchodních korporacích. Výklad jednotlivých ustanovení včetně návaznosti na české a evropské předpisy*. 1. vydání. Praha: Linde Praha a. s., 2013, 784. ISBN 978-80-7201-917-5.

ČECH, P., ŠUK, P. *Právo obchodních společností v praxi a pro praxi (nejen soudní)*. Praha: RNDr. Ivana Hexnerová – BOVA POLYGON, 2016, 373 s. ISBN 978-80-7273-177-0.

DVOŘÁK, T. *Společnost s ručením omezeným*. 2. přepracované a rozšířené vydání, Praha: ASPI a. s., 2005. 518 s. ISBN 80-7357-089-0.

DVOŘÁK, T. *Společnost s ručením omezeným*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2014, 696 s. ISBN 978-80-7478-633-4.

DVOŘÁK, T., *Akciová společnost*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2016, 984 s. ISBN 978-80-7478-961-8.

ELIÁŠ, K., BARTONÍČKOVÁ, M., POKORNÁ, J. a kol. *Kurs obchodního práva. Právnícké osoby jako podnikatelé*. 5. vydání. Praha: C. H. Beck, 2005, s. 617. ISBN 807-17-9391-4.

FINGER, L., HEJDA, J., PROSSER, M., SVOBODOVÁ, N., VANĚČKOVÁ, V. *Společnost s ručením omezeným. Praktické dopady současné právní úpravy. Odras právní úpravy v judikatuře*. 2. aktualizované vydání. Praha: Nakladatelství ANAG, 2020, 275 s. ISBN 978-80-7554-268-7.

JOSKOVÁ, L., PRAVDOVÁ, M., DVOŘÁKOVÁ, E. *Nová společnost s ručením omezeným. Právo – účetnictví – daně*. 4. aktualizované vydání. Praha: GRADA Publishing, a. s., 2021, 288 s. ISBN 978-80-271-3017-7.

KAJNAR, T., *Podíl ve společnosti s ručením omezeným (praktická příručka)*. Praha: Leges, 2017, 192 s. ISBN 978-80-7502-188-5.

LÁLA, D. *Druhy podílů v kapitálových společnostech*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020, 259 s. ISBN 978-80-7400-778-1.

LASÁK, J., DĚDIČ, J., POKORNÁ, J., ČÁP, Z. a kol. *Zákon o obchodních korporacích. Komentář*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2021, 2628 s. ISBN 978-80-7598-881-2.

LAVICKÝ, P. a kol. *Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1-654). Komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022, 2292 s. ISBN 978-80-7400-852-8.

MELZER, F., TÉGL, P. a kol. *Občanský zákoník § 2716-2893. Velký komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021, 1520 s. ISBN 978-80-7400-818-4.

PATAKYOVÁ, M. a kol. *Obchodný zákonník. Komentár*. 3. vydanie. Praha: C. H. Beck, 2010, 1219 s. ISBN 978-80-7400-314-1.

PATSCH, H., NESÝ, P. C., KOZÁKOVÁ, A. *Společnost s omezeným ručením: podle zákona ze dne 6. března 1906 č. 58 ř. z.* Praha: Právnícké knihkupectví a nakladatelství V. Linhart, 1934.

PETROV, J., VÝTISK, M., BERAN, V. a kol. *Občanský zákoník*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2019, 3276. ISBN 978-80-7400-747-7.

RABAN, P. a kol. *Obchodní právo*. Brno: Václav Klemm – Vydavatelství a nakladatelství, 2020, 704 s. ISBN 978-80-87713-19-8.

ŠTENGLOVÁ, I., HAVEL, B., CILEČEK, F., KUHN, P., ŠUK, P. *Zákon o obchodních korporacích. Komentář*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020, 1316 s. ISBN 978-80-7400-799-6.

Zahraníční monografie

HEMMER, K. E., WÜST, A., SEUFFERT, G. *Kapitalgesellschaftsrecht*, (5. Auflage). Würzburg: Hemmer/Wüst Verlagsgesellschaft, 2014, 249 s. ISBN 978-3-86193-349-6.

OVEČKOVÁ, O. a kol. *Obchodný zákonník. Velký komentář. Zväzok I (§ 1 až 260)*. 2. vydanie. Bratislava: Wolters Kluwer s. r. o., 2022, 2100 s. ISBN 978-80-571-0436-0.

2. Seznam použitých internetových zdrojů

LASÁK, J., DĚDIČ, J., POKORNÁ, J., ČÁP, Z. a kol. *Zákon o obchodních korporacích. Komentář*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2021, 2628 s. [online]. [cit. dne 9. února 2023]. Dostupné z [www: <https://www.aspi.cz/products/lawText/13/32968/1/2>](https://www.aspi.cz/products/lawText/13/32968/1/2).

ANDHOV, A. *Start-up law*. Northampton: Edward Elgar Publishing, 2020. [online]. [cit. dne 1. března 2023]. Dostupné z [www: <https://cuni.primo.exlibrisgroup.com/discovery/fulldisplay?docid=alma9925188340706986&context=L&vid=420CKIS_INST:UKAZ&lang=cs&search_scope=MyInst_and_CI&adaptor=Local%20Search%20Engine&tab=Everything&query=any,contains,start-up&offset=0>](https://cuni.primo.exlibrisgroup.com/discovery/fulldisplay?docid=alma9925188340706986&context=L&vid=420CKIS_INST:UKAZ&lang=cs&search_scope=MyInst_and_CI&adaptor=Local%20Search%20Engine&tab=Everything&query=any,contains,start-up&offset=0)

BAJURA, J., ČÁP, Z., ČERNÁ, S., DOLANSKÁ BÁNYAIOVÁ, L., DVOŘÁK, J., DVOŘÁK, T., ELIÁŠ, J., ELISCHER, D., FIALA, J., FIALA, V., FRINTA, O., HAAS, K.,

HAJN, P., HOLČAPEK, T. a kol. *Občanský zákoník: Komentář, Svazek VI, (§ 2521-3081)*. Wolters Kluwer. [online]. [cit. dne 15. ledna 2023]. Dostupné z www: <www.aspi.cz>.

BRONIŠOVÁ, P. *Druhy podílů ve společnosti s ručením omezeným*. Praha. 2018. Diplomová práce. Univerzita Karlova. Právnická fakulta. [online]. [cit. dne 2. ledna 2023]. Dostupné z www: <<https://dspace.cuni.cz/bitstream/handle/20.500.11956/103536/120304448.pdf?sequence=1&isAllowed=y>>.

ČERNOHORSKÝ, J. *Vliv společníka na řízení kapitálové společnosti*. Praha. 2014. Diplomová práce. Univerzita Karlova. Právnická fakulta. [online]. [cit. dne 2. ledna 2023]. Dostupné z www: <https://dspace.cuni.cz/bitstream/handle/20.500.11956/71447/DPTX_2013_2_11220_0_262858_0_129880.pdf?sequence=1&isAllowed=y>.

EIOPA. *Obecné pokyny o nakládání s přidruženými podniky, včetně účastí*. [online]. [cit. dne 15. ledna 2023]. <https://www.eiopa.europa.eu/sites/default/files/publications/eiopa_guidelines/tru_final_document_cs.pdf>.

GÜRLICH, R. *Společnost s ručením omezeným – právo společníka na informace, společnická žaloba, právo společníka na podíl na zisku. Novinky z rekodifikace – advokátní kancelář GÜRLICH & Co., č. 13, 2014*. [online]. [cit. dne 15. ledna 2023]. Dostupné z www: <<https://www-beck-online-cz.ezproxy.is.cuni.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=nrptembrgrpw44s7gezv66tpnm&rowIndex=0#>>.

HUMPLIK, J. *Práva a povinnosti společníků společnosti s ručením omezeným*. Praha. 2009. Diplomová práce. Univerzita Karlova. Právnická fakulta. [online]. [cit. dne 12. prosince 2021]. Dostupné z www: <https://dspace.cuni.cz/bitstream/handle/20.500.11956/20296/DPTX_2008_1_11220_HS9999_36579_0_63349.pdf?sequence=1&isAllowed=y>.

JOSKOVÁ, L. *Je ve společnosti s ručením omezeným možný podíl bez hlasovacího práva či práva na podíl na zisku? Obchodněprávní revue, č. 9, 2015, s. 253-260* [online]. [cit. dne 1. ledna 2023]. Dostupné z www: <<https://www-beck-online-cz.ezproxy.is.cuni.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=nrptembrgvpw64s7hfpxgxzsguzq&groupIndex=4&rowIndex=0&refSource=search#>>.

LÁLA, D. *Druhy podílů v kapitálových společnostech*. Praha. 2019. Disertační práce. Univerzita Karlova. Právnická fakulta. [online]. [cit. dne 30. ledna 2023]. Dostupné z www: <<https://dspace.cuni.cz/bitstream/handle/20.500.11956/111080/140077477.pdf?sequence=1&isAllowed=y>>.

MARTÍNEK, B. *Specifikace zvláštních druhů podílů ve společenské smlouvě společnosti s ručením omezeným*. Brno. 2018. Diplomová práce. Masarykova univerzita. Právnická fakulta. [online]. [cit. dne 20. ledna 2023]. Dostupné z www: <https://is.muni.cz/th/o3wd7/Bretislav_Martinek_DP.pdf>.

Ministerstvo spravedlnosti ČR. *Zákon o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích). Důvodová zpráva.* [online]. [cit. dne 6. dubna 2022]. Dostupné z www: <<http://obcanskyzakonik.justice.cz/index.php/home/zakony-a-stanoviska/texty-zakonu>>.

SCHINDLER in ZIEMONS, JAEGER, PÖSCHKE a kol., *Beck'scher Online-Kommentar GmbHG*. 54. vydání. Verlag C. H. Beck München. [online]. [cit. dne 10. února 2023]. Dostupné z www: <<https://beck-online.beck.de>>.

ŠEJNOHOVÁ, V. *Utajované skutečnosti a jejich ochrana v českém právním řádu*. Olomouc. 2011. Diplomová práce. Univerzita Palackého v Olomouci. Právnická fakulta. [online]. [cit. dne 21. ledna 2023]. Dostupné z www: <https://theses.cz/id/yw80s2/Utajovan_skutenosti_Konen_verze.pdf>.

ŠPAČKOVÁ, M. *Právo na vysvětlení v české a německé právní úpravě*. Brno. 2020. Rigorózní práce. Masarykova univerzita. Právnická fakulta. [online]. [cit. dne 5. ledna 2023]. Dostupné z www: <https://is.muni.cz/th/r6jfx/Pravo_na_vysvetleni_v_ceske_a_nemecke_pravni_uprave_rigorozni_prace_final.pdf>.

V ČR vzniká méně firem než v uplynulých letech. [online] [cit. dne 18. prosince 2022] Dostupné z www: <<https://www.dnb.com/cs-cz/o-bisnode/o-nas/novinky/v-cr-vznika-mene-firem-nez-v-uplynulych-letech/>>.

WOREL, J. O. *Společnost s ručením obmezeným: Systematické zpracování zákona ze dne 6. března 1906 č. 58 ř. z., s motivy k němu podává a s německým právem srovnává*. Praha: Sborník věd právních a správních (Bursík & Kohout), 1906. 121 s. [online]. [cit. dne 20. února 2023]. Dostupné z www: <<https://digi.law.muni.cz/handle/digilaw/13904>>.

3. Seznam použitých právních předpisů

Tuzemské právní předpisy

Zákon č. 33/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích), ve znění zákona č. 458/2016 Sb., a další související zákony

Zákon č. 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích), ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 412/2005 Sb., o ochraně utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 85/1996 Sb., o advokacii, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 523/1992 Sb., o daňovém poradenství a Komoře daňových poradců České republiky, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů

Zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů

Zákon ze dne 6. března 1906, č. 58 ř. z., o společnostech s ručením omezeným, ve znění pozdějších předpisů

Zahraníční právní předpisy

Zákon č. 513/1991 Zb., obchodný zákonník, v znení neskorších predpisov

Gesetz betreffend die Gesellschaften mit beschränkter Haftung ze dne 20. dubna 1892, ve znění pozdějších předpisů

4. Seznam použité judikatury

Tuzemská judikatura

Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 31. ledna 2006, sp. zn. 29 Odo 1007/2005

Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 19. 9. 2017, sp. zn. 29 Cdo 5719/2016

Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 4. 12. 2012, sp. zn. 7 Cmo 298/2012

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 11. 7. 2017, sp. zn. 23 Cdo 1782/2017

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 15. 4. 2020, sp. zn. 27 Cdo 2708/2018

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 22. 2. 2011, sp. zn. 29 Cdo 3704/2009

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 11. 2014, sp. zn. 29 Cdo 2779/2014

Unesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 20. května 2014, sp. zn. 29 Cdo 2189/2012

Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 26. 6. 2007, sp. zn. 29 Odo 387/2006

Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 31. 8. 2015, sp. zn. 29 Cdo 1436/2014

Rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 21. 11. 2018, sp. zn. 14 Cmo 278/2017

Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 20. 3. 2003, sp. zn. NS 29 Odo 396/2002

Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 19. 7. 2017, sp. zn. NS 27 Cdo 2272/2017

Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 27. 10. 2020, sp. zn. 27 Cdo 368/2019

Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 17. 12. 2002, sp. zn. 29 Odo 886/2002

Rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 17. 10. 2022, sp. zn. 14 Cmo 163/2022

Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 24. 4. 2022, sp. zn. 14 Cmo 53/2022

Rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 18. 1. 2022, sp. zn. 14 Cmo 88/2021

Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 13. 9. 2019, sp. zn. 7 Cmo 420/2017

Rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 23. 5. 2022, sp. zn. 14 Cmo 314/2021

Rozsudek Vrchního soudu v Olomouci ze dne 24. 2. 2021, sp. zn. 8 Cmo 348/2016

Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 24. března 2005, sp. zn. 8 Tdo 124/2005

Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 25. ledna 2012, sp. zn. 29 Cdo 134/2011

Zahraniční judikatura

Usnesení Nejvyššího soudu SR ze dne 29. května 2019, sp. zn. Obdo 21/2019

Usnesení Bavorského vrchního zemského soudu ze dne 22. prosince 1988, sp. zn. 3 Z 157/88

Usnesení Vrchního zemského soudu ve Frankfurtu nad Mohanem ze dne 10. srpna 1995, sp. zn. 20 W 364/92

5. Seznam ostatních použitých zdrojů

Osobní konzultace s Mgr. Janem Flídrem, Ph.D., ze dne 12. ledna 2022

E-mailová komunikace s Mgr. Janem Flídrem, Ph.D., únor 2023

Název diplomové práce v českém jazyce: Právo společníka společnosti s ručením omezeným na informace o společnosti a na nahlížení do dokladů společnosti

Abstrakt v českém jazyce

Předkládaná práce si klade za cíl analyzovat právní úpravu práva společníka společnosti s ručením omezeným na informace o společnosti a na nahlížení do dokladů společnosti. Práce je rozčleněna do úvodu, pěti částí definujících charakter společnosti s ručením omezeným a účastí v ní a analyzujících právo na informace *largo sensu* ve společnosti s ručením omezeným a závěru.

V první části se autorka práce zaměřuje na zasazení předmětné problematiky do kontextu práva společnosti s ručením omezeným, aby pro účely dalších částí byla zřejmá povaha účasti ve společnosti s ručením omezeným, stejně tak jako povaha této formy obchodní korporace jako takové.

Druhá část se věnuje genezi právní úpravy informačního práva ve společnosti s ručením omezeným na našem území. A dále je snahou autorky v této části práce charakterizovat právo společníka na informace a na nahlížení do dokladů společnosti především za pomoci judikatorních vymezení.

Třetí část se zaměřuje na výkon práva na informace *largo sensu* a rozebírá podmínky jeho výkonu, možnosti pořizování kopií dokladů společnosti, dobu trvání informačního práva, ale i možnost poskytovat informace o společnosti třetím osobám, žádání o informace o dceřiných společnostech a v neposlední řadě autorka srovnává předmětnou právní úpravu a úpravou vztahující se na tichého společníka.

Část čtvrtá naopak pojednává o možnostech odmítnutí poskytnutí informací společníkům ze strany společnosti. A vedle toho související téma neoprávněného odmítnutí informací a dalšího postupu, kterým se společníci mohou takovému odepření bránit.

V uzavírací části autorka práce rozebírá možnosti, které společníci mají při jejich vlastní úpravě práva na informace *largo sensu* ve společenské smlouvě. Jak a jestli lze toto právo vlastní úpravou rozšířit či zúžit, a jak je možné upravit jeho výkon. Závěry také vztahuje na problematiku tzv. start-upových společností.

Klíčová slova v českém jazyce: obchodní korporace, společnost s ručením omezeným, právo na informace

Název diplomové práce v anglickém jazyce: The rights of a limited liability company member to information on the company and to inspect the company documents

Abstrakt v anglickém jazyce

The aim of this thesis is to analyse the legal regulation of the right of a shareholder of a limited liability company to information about the company and to inspect the company's documents. The thesis is divided into an introduction, five parts defining the nature of a limited liability company and membership in it and analysing the right to information *largo sensu* in a limited liability company and a conclusion.

In the first part, the author of the thesis focuses on placing the subject matter in the context of limited liability company law, so that the nature of membership in a limited liability company, as well as the nature of this form of commercial corporation as such, becomes clear for the purposes of the following sections.

The second part deals with the genesis of the legal regulation of information law in the limited liability company in our territory. Furthermore, in this part of the thesis, the author's aim is to characterize the shareholder's right to information and to inspect the company's documents, mainly with the support of jurisprudential definitions.

The third part focuses on the exercise of the right to information *largo sensu* and analyses the conditions of its exercise, the possibility of making copies of company documents, the duration of the right to information, as well as the possibility of providing information about the company to third parties, requesting information about subsidiaries and, the author compares the legislation in question with the regulation applicable to silent partners, as well.

The fourth part, on the other hand, deals with the possibilities of refusal of the company to provide information to shareholders. In addition, the related topic of unjustified refusal to provide information and the further procedure by which shareholders can defend themselves against such refusal.

In the concluding part, the author of the thesis discusses the options that shareholders have in terms of regulating their own right to information *largo sensu* in the articles of association. How and if this right can be expanded or narrowed by its own adjustments, and how its exercise can be modified. The conclusions are also applied to the issue of so-called start-up companies.

Klíčová slova v anglickém jazyce: business corporation, limited liability company, right to information